

89.827

OSZK

S H A K E S P E A R E

A

makrancos hölgy

FORDITOTTA

HARSÁNYI ZSOLT

SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET RT. KIADÁSA
BUDAPEST

SHAKESPEARE

A

MAKRANCOS HÖLGY

FORDÍTOTTA
HARSÁNYI ZSOLT

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

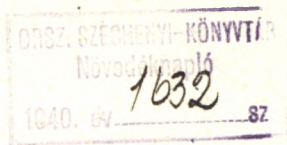
SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET RT. KIADÁSA
BUDAPEST

FENNTARTUNK MINDEN JOGOT.
SZINPADOKKAL SZEMBEN KÉZIRAT.

*Copyright by Slinger és Wolfner
Irodalmi Intézet Rt., Budapest, 1939.*

89827

AZ ELŐJÁTÉK SZEMÉLYEI:

Egy nagyúr
Christopher, üstfoltozó
Korcsmárosné
Apród, színészek, pecérek, cselédség.

A SZÍNDARAB SZEMÉLYEI:

Baptista, páduai úr	
Vincentio, pisai kereskedő	
Lucentio, a fia	
Petrucchio, a fia	
Gremio	{ Bianca kérői
Hortensio	
Tranio	{ Lucretio szolgái
Biondello	
Grumio	{ Petrucchio szolgái
Curtis	
Pedáns	{ Baptista leányai
Katharina	
Bianca	
Özvegy	

Szabó, pipereárus, cselédség.

Szín : részben Pádua, részben Petrucchio falusi háza.

ELŐJÁTÉK.

1. JELENET.

Sörház előtt, amely mezőn áll. Belépnek a kocsmárosné és Christopher.

Christopher: Hagyjon békén, mert ütök!

Kocsmárosné: Fizetni, gazember!

Christopher: Maga meri nekem mondani, hogy gazember, maga debella! Tudhatná a történelemből, hogy az én őseim Hódító Richárddal jöttek be az országba. Hát csak ententinus, torekentinus, érti?

Kocsmárosné: Nem fizeti meg az összetört poharakat?

Christopher: Nem fizetek én egy megveszekedett dénárt sem. Na eridj haza, egy-kettő, feküdj bele a hideg ágyba melegedni.

Kocsmárosné: Jól van. Tudom én, mit csináljak. Megyek a poroszlóért. *El.*

Christopher: Tőlem lehet az a ló akár porosz, akár más, megmondom neki törvényesen, hogy én innen egy tapodtat sem mozdulok, fiam. A poroszló már jöhet is. *A földre fekszik és rögtön elalszik. Kürtszó. Nagyúr lép be vadászatról jövet pecéireivel és szolgálival.*

Nagyúr:

Vigyázva bánj kutyáimmal, pecér!
Azt kösd, pórázra, elfáradt szegény.
A mélyhangú szukával vedd amaszt.

És láttad ezt? Pompásan fogta a
Sövénynél már-már elveszett vadat.
Nem adnám húsz fontért. Remek kutya.

I. pecér:

De ott amaz sem rosszabb ám, uram.
Minden hibánál örülten csaholt,
S ma kétszer is rögtön szimatra lelt.
A jobbik ez, uram, hidd el nekem.

Nagyúr:

Szamár vagy. Ez csak gyors. De bármelyik
Kölyök megér itt tíz ilyen kutyát.
Etesd meg őket bőven, s készülődj,
Velök, holnap megint vadászatok.

I. pecér:

Meglesz, uram.

Nagyúr:

Mi ez? Részeg? Halott? Hajolj le csak.

II. pecér:

Lélegzik. Szesszel fűti ez magát,
S jóízűt alszik, ily hideg diványon.

Nagyúr:

Itt fekszik, mint a disznó, ronda dög,
A zord halál, mily ocsmány képeként.
El kéne látni a baját neki.

Azt gondolom, hogy ágybavisszük őt
Felöltöztetjük dúsan, ékszerekkel,
Gazdag ebédet kap az ágy elé,
S ha ébredez, görnyedt lakájokat.
Vajjon majd elfelejti önmagát?

I. pecér:

Én azt hiszem, az esze is megáll.

II. pecér:

Biztos, hogy rettentő zavarba jön.

Nagyúr:

Bámulni fog mily furcsát álmodik.
Fogjátok hát s vigyétek ügyesen,

S nagyon vigyázva, legszebbik szobámba,
A legszebb képek lógjanak körülte,
Fejét szagosvizekkel balzsamozzuk,
Hintsünk szét édes pézsmaillatot,
A zenekar készüljön, és ha ébred,
Játsszék andalgó, búvölő zenét.
Résen legyünk, s ha szól, alázatos
Hajlongással kérdezzétek hamar:
„Mi a parancs, méltóságos nagyúr?”
Az egyik rózsavízzel telt ezüstedényt
Nyujtson felé, hintsen rá szirmokat,
A másik mosdótálat s keszkenőt.
„Üdítsed fel kezed, hatalmas úr.”
Pompás ruhákkal álljatok körül,
Kérdjétek meg, milyet parancsol. És
Lovát, kutyáit említvén neki
Hozzátok szóba síró hitvesét,
Ki megbelondult férjeért aggódik.
Hebegni fog. Csak mondjátok neki,
Hogy milyen fényes és hatalmas úr.
De ügyesen csináljátok, simán,
Mert mennél jobban játszotok neki,
A tréfa is annál felségesebb.

I. pecér:

Mi jól játszunk, ebben megbízhatol
Sőt el fogjuk hitetni majd vele,
Hogy ő valóban dúsgazdag nagyúr.

Nagyúr:

Helyes. Vigyétek ágyba. Álljatok
Köré s várjátok ébredése percét.
A pecérek elviszik a részegét. Trombitaszó.
Hé, menj csak s nézd meg, hogy ki trombitál.
Egy szolga el.
Utazgató nemes lehet talán,
Ki éjszakára itt szállást keres.
Szolga vissza.
Halljuk, ki az?

S z o l g a : Színészek, jó uram.

Előtted kívánnának játszani.

N a g y ú r :

Hadd látom őket. *Színészek bejönnek.* Adj
Isten, fiúk.

S í n é s z e k :

Jónapot, Nagyúr,

N a g y ú r :

Tudtok ma este nálam játszani?

II. s z í n é s z :

Épp ezt kínáljuk illő hódolattal.

N a g y ú r :

Helyes. *Egyik színészhez:* Terád emlékszem,
azt hiszem.

Ifjú gazdát játszottál egy darabban.

S a hő udvarlót nagyszerűen adtad.

Neved már nem tudom, de jól beszélsz,

És játszod nagyon természetes.

I. s z í n é s z :

Sotonak hívják társunkat, Nagyúr.

N a g y ú r :

Úgy van, ez az. Elsőrangú színész.

Nos hát a legjobb percben jöttetek,

Mert ép egy jó tréfán gondolkozom,

S fortélyotoknak jó hasznát veszem.

Nagyúr előtt kell majd fellépnetek,

De félek, elhibázzátok nekem.

Ez a nagyúr még nem látott színészt,

A játék nyilván meghökkenti őt,

S ha ettől netalán nevetni fogtok,

Baj lesz belőle, mert az illető,

Igen dühös, mikor nevetnek rajta.

I. s z í n é s z :

Ne félj, uram. Bármilyen furcsa szerzet,

Mirajtunk nem látsz egyetlen mosolyt.

N a g y ú r :

Majd meglátom. *Szolgához.* Adj nekik enni-inni,

Hiányt egyik se lásson semmiben,
Az élestár szolgálatukra áll.
Szolga és színészek el. Ő második szolgához.
Te meg kerítsd elő apródomat.

Harmadikhoz.

Te öltöztess fel nőnek gazdagon,
Aztán a részeghez kell vinni őt.
Úrnőnek szólítsátok tisztelettel,
S mondjátok meg, hogy szende hölgy legyen,
Viselkedjék finom, nagy dámaként,
Aki előkelő úrhoz beszél.

A részeget kezelje édesen,

És ilyesfélét mondjon neki:

„Ő mondja meg, ő mondja meg kegyelmed,

Mivel nyerhetném meg becses szívét,

Mint hódoló és vágyó hitvese?”

Ölelje meg, csókolja képen őt,

Keblére bűgva rejtse el fejét,

S mint férje gyógyultán örvendő asszony,

Hullasson bűgő, boldog könnyeket.

Azt játssza meg, hogy férje megbolondult,

S hitvány koldusnak vélte önmagát.

Ha apródom nem tudná női módon

Hullatni a megrendelt könnyeket,

Hagymát neki selyemkendőbe rejtve,

Dörzsölje ezzel mind a két szemét.

Fontos, hogy sírjon. Így majd menni fog.

Egy-kettő, menj, ezt intézd el hamar,

És várd következő parancsodat.

Szolgák el.

Ügyes fiú az. Női hangot, járást,

És minden mást jól meg fog játszani.

Részeg férjével már előre látom. *Nevet.*

Csak hajlongást játszó legényeim

El ne röhögjék közbe dolgukat.

Igaz viszont, hogy én is ott leszek,

És minthogy gazdájoktól tartanak,
Jelenlétem majd rendben tartja őket.
Embereivel el.

2. JELENET.

Hálószoza a Nagyúr házában. Christopher pazar hálóköntösben, körötte szolgák. Ezek ruhát, mosdótálat, kancsót tartanak kezökben. Belép a Nagyúr, szolgának öltözve.

Christopher:

Az istenért, egy jó pohár hideg sört!

1. szolga:

Nem inkább pezsgőt, kegyelmes uram?

2. szolga: Parancsolnál a cukrozott gyümölcsből?

3. szolga: Ma melyik díszruhát méltóztatol?

Christopher: Én Christopher vagyok, mit szólítanak engem kegyelmes úrnak? Pezsgőt soha életemben nem ittam és ha már enni adnak, ne cukrozott izét adjanak, hanem marhahúst. És ne kérdezzék, milyen díszruhát akarok, mert csak annyi kabátom van, ahány hátam, annyi kapcám és annyi sarum, ahány lábam, sőt néha a lábam több mint a sarum, vagy olyan a sarum, hogy a lábujjam kilátszik rajta.

Nagyúr:

Az ég gyógyítson végre meg, Nagyúr!

Nagy fájdalom, hogy ily előkelő,

Ilyen hatalmas és gazdag nemes

Lelkét ilyen kórság fertőzze meg.

Christopher: Hogy hogy? Bolonddá akartok tenni? Én Christopher vagyok, Burton Heathből való, születésemnél fogva házaló, nevelésemnél fogva kefekötő, állhatatlanságomnál fogva vadőr és jelen foglalkozásomnál fogva

üstfoltozó. Kérdezzétek meg Wincotban a kövér Kocsmárosnét. Ha nem azt feleli, hogy most is adósa vagyok tizennégy dénárral, amit elittam nála, a világ legutolsó hazuga legyen a nevem. Nem, nem, nekem helyén van az eszem.

1. szolga:

De nincs helyén. Ezért sír hitvesed.

3. szolga:

S ezért gyászolnak hű cselédeid.

Nagyúr:

Ezért maradt el minden rokonod,
Mert agybajod meghökkentette mind.
Ó gondold meg családfádat, Nagyúr,
Eltűnt agyad a multból hívd elé,
S e kótyagos eszméket űzzed el.
Nézd, hogy szolgálnak jó cselédeid,
Serény dolgára készen mindenik.
Zenét kívánsz? Hallgasd: maga Apolló
Vezényli húsz kis csalogány dalát.
Vagy alhatnál? A sábai királyné
Pelyhes fészkénél lágyabb, édesebb
Ágynak dunyhái közé fektetünk.
Sétálni kívánsz? Felhintjük utad.
Vagy lovagolnál? Rögtön nyergelünk,
Arannyal, gyönggyel lesz ékes lovad,
Solymászni vágyol? Nagyszerű madár
Vár kint szavadra. Vagy vadászni még?
Kopóid hangja rögtön égis ér,
És visszhangját a föld csaholja vissza.

1. szolga:

Vagy agarászol? Nagyszerű ebek
Után nyargalhatsz fürge nyúl nyomán.

2. szolga:

Ha képek érdekelnek, hozhatunk
Csörgő pataknál szépelgő Adóniszt,
Csalitban álló Vénuszt, lomb között.

S a lomb lehelletétől úgy rezeg,
Mint hűs szellőtől megrezdül a táj.

Nagyúr:

Ió istennő képét láthatod,
Csodálatos nászától ittasan,
Mikor megejti őt Zeusz maga.

3. szolga:

Daphné képét tüskés bokrok között,
Fehér lábát élethűen kaparja,
Apolló is megdöbbenhetne, mert
A képen könnye s vére cseppje látszik.

Nagyúr:

Nagyúr vagy, hidd el, nagyságos nagyúr,
Világraszóló szépség hitvesed.
Kinél megejtőbb dámát nem találsz.

1. szolga:

Mikor még nem csapott reánk bajod,
A legszebb nő volt, s bár azóta szép
Kökényszemét szegény vörösre sírta,
Még mindig nincs seholsem nála szebb.

Christopher:

Nagyúr vagyok? Egy ilyen nő ura?
Most álmodom, vagy éppen ébredek?
Hiszen nem alszom. Szólok, látok, és
Orrom, kezem dúsan gyönyörködik.
Szavamra úgy látszik, nagyúr vagyok,
S egyáltalán nem rossz üstfoltozó.
Hát jó. Ha így van, lássuk azt a nőt,
Ugyancsak lássuk rögtön azt a sört.

2. szolga:

Kezet mosol talán, kegyelmes úr?

Holmit kínál.

Mily boldogság, hogy elméd visszatér.
Tizenöt évig őrzöngtél, uram,
Vagy úgy járkáltál, mint az alvajáró.

Christopher:

Tizenöt év? Kialhattam magam.
De mondjátok, beszéltem valamit?

1. szolga:

Hogyne, uram, de örültségeket.
Ha itt voltál pazar, gazdag szobádban,
Kizárt embernek képzelted magad
És becsmérelted bájos hitvesed.
Feljelentéssel fenyegetted őt,
Hogy bögrét kínált s nem butéliát,
Olykor valami Cilit emlegettél.

Christopher:

Cilit. Azt hát. Csaposlány a kocsmában.

3. szolga:

Uram, te ily hitvány kocsmát nem ismersz.
És olyan pajtás, mint egymás paraszt,
Kit hagymázodban névvel emlegettél,
Egyáltalában nem is létezik.

Christopher:

S most meggyógyultam? Na hát ez nagyszerű.

Mind:

Istennek hála, ámen.

Christopher *bólint*: Szép, hogy örültök. Nem leszek fukar. *Jön az apród, mint dáma, cse-lédséggel.*

Apród:

Hogy van az én szegény kenyéradóm?

Christopher:

Most jól vagyok. Itt minden nagyszerű.
És hol van hitvesem?

Apród:

Az én vagyok. Rendelkezzél velem.

Christopher:

De mért nem szólítasz férjednek, fiam?
Ők mondjanak nagyúrnak, Te uradnak.

Apród:

Uram, férjecském! Férjecském, uram!
Én engedelmes hitvesed vagyok.

Christopher:

Úgy? Szép. Hogyan szólítsam ezt a nőt?

Nagyúr:

Mondd: asszonyom.

Christopher:

De Alice asszonyom? Joan asszonyom?

Nagyúr:

Csak, „asszonyom“ Nagyúr nem mond nevet.

Christopher:

Hát asszonyom, ezek mit mondanak:
Tizenöt évig elmém elborult.

Apród:

Hajjaj, harmincnak éreztem bizony.
Mert addig nem lehettem a tied.

Christopher:

Elég baj az. Szolgák, távozzatok.
S te négyszemközt jöjj hozzám jó közel.

Kacsint.

Apród:

Uram. Hallgasd meg hő kérésemet:
Hagyj engem még vagy két-három napig,
Vagy hogyha nem megy, várd meg ma az estét,
Az orvosok szerint az izgalom
Betegségedbe ismét visszavethet,
Ezért még kerülnöm kell vágyadat,
Ez szolgáljon fájó mentségemül.

Christopher: A dolog úgy áll, hogy soká nem-
igen akaródzik várni. De nem szeretnék
megint visszaesni ebbe a betegségbe. Hát jó,
bár húsból és vérből való ember vagyok,
inkább várok még egy kicsit. *Szolga belép.*

Szolga:

Uram, színészeid kint boldogok,
Hogy meggyógyultál, s játszani kívánnak.

Az orvosok nagyon helyeslik ezt,
Mert búskomor voltál, s véred megalvadt,
Rossz hangulat az örület szülője,
Tehát jó lesz komédián nevetned,
Elmédet újjátenni és derüssé,
Mert ettől lesz hosszú az életed.

Christopher: Helyes, várom őket. De nem
valami betlehemes játék, vagy aféle bohóc-
kodás?

Apród:

Nem, ez nagyon kedves játék, uram.

Christopher:

Miféle játék?

Apród:

Vidám, jó történet.

Christopher:

Hát lássuk, jól van.

Jer, asszonyom, ülj mellém szívesen

És mondd, hogy minden jól van, szép az
élet. *Leülnek.*

Országos Széchényi Könyvtár

ELSŐ FELVONÁS.

1. JELENET.

Pádua. Nyilvános tér.

Lucentio és Tranio jönnek.

Lucentio:

Bevált szolgám, hű Tranio, tudod.
Hogy vágytam látni bölcsesség s tudás
Forrását, Páduát. Most itt vagyunk
Lombardiában, dús olasz helyen,
Apám ellátod pénzzel és veled,
Most itt vagyunk. Vegyünk lélegzetet:
Be szép lesz itt okulni és tanulni.
Apám, Vincentio, dús kereskedő,
Zordon Pisában nemzett engemet,
Mint pénzes Bentivoglio-sarjadékot.
Gazdag vagyok, tehát a nagy vagyont
Nagy tettekkel kell ékesítenem,
És miután Firenze városában
Az első nevelésben részesültem,
Most Páduában kell tanulnom az
Erkölcöket és illendő tudást.
De oly tudást s oly bölcsességet is
Remélek itt, amely erények által
Az ember boldogságát adja meg,
Mondd meg tehát a véleményedet,
Mert Pisából úgy jöttem Páduába,
Mint a sekélyben gázló únja a
Vékony vizet és mélybe ugrik fejjel,
Hogy csömörlésig oltsa szomjuságát.

Tranio:

Mi pardonate, kedves, jó uram,
E szomjat épp úgy érzem jó magam,
S örvendek, hogy a tudomány mohó
És édes vágya ösztökél.
De míg erkölcs és filozófia
Csodálatára szánod lelkedet,
Túlságosan sztoikussá ne válj,
Itéld el, mint egy Arisztotelész,
Ovidius világi bűneit,
De közben élj! Retorikát tanulván
Ne felejtse el közvetlenül beszélni,
Vers és zene véreddé váljon itt,
A számtan még elvontságában is
Eszköz legyen, hogy jól érezd magad.
Nincs haszna annak, amit nem szeretsz.
Szóval beszélj, de kedvedet kövesd.

Lucentio:

Derék legény vagy, jó tanácsot adsz,
Kár, hogy Biondello, szolgám nincs velünk,
Mert rendben lennék egy-kettőre itt,
Berendeznénk egy kedves kis lakást,
Belé helyi barátokat keresvén.
De nézd csak, milyen furcsa társaság.

Belépnek: Baptista, Katharina, Bianca, Gremio, Hortensio, ők oldalt állanak.

Baptista:

Urak, ne alkudozzatok tovább,
Mert engem bár őszintén érdekeltek,
Legkisebb lányom férjhez nem mehet,
Amíg az első jól férjhez nem adtam.
Igen kedvellek mindkettőtöket,
S tanácsom egy van: foglalkozzatok,
Ha kedvetek van, inkább csak Katóval.

Gremio:

Nekem, sajnálom, túlkemény falat.

Hortensióhoz. De tán te, kérlek, majd vállalkozol.

Kató:

Bocsáss meg, jó apám, miért legyek
Kitűzött díj két ilyen úr között?

Hortensio:

Bocsáss meg, jó lány, az lesz csak urad
Köztünk, kihez szelíd, s kedves leszel.

Kató:

Hát mindkét úr nagyon nyugodt lehet,
Mert kedvességem annyi összesen,
Hogy piszkavassal megfésüljelek,
Pirosra fesselek és udvari
Bolondjaimnak alkalmazzalak.

Hortensio:

Isten őrizzen téled, angyalom.

Gremio:

Csatlakozom.

Tranio *halkan* *Lucentiohoz:*

Gazdám, ez szórakoztató eset.
A lány vagy önfejű, vagy félbolond.

Lucentio *halkan* *Traniohoz:*

Viszont a másik annál csendesebb.
Nagyon szelíd és rendes kisleány.
Hallgass.

Tranio *halkan:*

Úgy van, gazdám. Csak nézd a másikat.

Baptista:

Uram, majd én rendet csinállok itt.
Bianca lányom, menj szépen haza.
Ne vedd rossz néven, hogy elküldelek.
Hiszen szeretlek, azt te jól tudod.

Kató:

Szeret? Hát azt helyedben megköszönném.
Belédruógott. Hogy mért? Tudod.

Bianca *Katóhoz:*

Ha rossz nekem, örülj, mert jobb neked.

Apjához: Apámuram, engedelmeskedem.

Van könyvem bőven. Bent majd olvasok.

Vagy ha megúnom, majd zenét gyakorlok.

Lucentio *halkan:*

Minerva ennél nem szólhatna szebben,

Hortensio *Baptistához:*

Elküldöd őt? Lehet, hogy jót akarsz,

De annyi szent, uram, hogy néki ez

Nem jól esik.

Gremio:

Uram, nem értem ezt.

A kedvesebbik keserülje meg,

Hogy ennek olyan csípős nyelve van?

Baptista:

Hagyjuk, uram. Tudom, hogy mit csinálok.

Menj be, Bianca. *Bianca el.*

Én ismerem Bianca lányomat:

A vers, az ének mindene neki.

S én örvendek, ha ebben művelődik.

Ha vagy te, Gremio úr, vagy pedig

Te másik, tudtok jó tanárokat,

Küldjétek hozzám. Kellő oktatók

Mindíg szíves vendégek otthonomban.

S a két lányt így igyekszem jól nevelni,

Hát most megyek. *Katóhoz:* Maradhatsz, ha akarsz,

A húgoddal beszédem van nekem. *El.*

Kató:

Ha akarok. Csakhogy nem akarok.

Egyszóval leckeórákat vegyek? Hohó,

Én döntöm el, mi kell nekem, mi nem! *El.*

Gremio: Tőlem ugyan mehetsz a pokolba, ha olyan nagyszerű lány vagy, itt bizony nem tart vissza senki. *Hortensiohoz fordul.* Hát, kedves

Hortensio uram, a mi imádoztunk ugyan nem ilyen nagyszerű egy személy, de azért úgy látom, mindkettőnknek felkopott az álla. A dolgunk nem valami jól áll. Búcsúzhatunk. De én azt az édes Biancát úgy szeretem, hogy ha valami jó zenetanárra akadok, okvetlen elküldöm az apához.

Hortensio: Követem példádat, Gremio uram. De még egy szót. Ha jól átgondoljuk a dolgot, vetélytárs létünkre közös érdekeink is vannak. És én azt hiszem, hogy vetélkedésünket szépen tovább folytathatjuk és Biancával tovább is érintkezhetünk: egy módon.

Gremio: Mily módon?

Hortensio: Ha férjet szerzünk a nővérének.

Gremio: Férjet? Ördögöt szerezhetünk.

Hortensio: Nem ördögöt, férjet.

Gremio: Így értettem. Mert akármilyen gazdag az apja, ezt a pokolbeli fajzatot csak az ördög lesz hajlandó elvenni.

Hortensio: Nem úgy van, barátom. Ennek a megveszekedett lánynak túrhetetlen zenebonája a mi kettőnk türelmét meghaladja, az igaz. De akadhat még valami derék legény a világon, aki, ha megkeressük, elveszi sok hibájával és sok pénzével együtt.

Gremio: Lehet. Én a magam részére csak azzal a feltétellel venném el a hozományát, hogy minden reggel a piacon rettenetesen elnáspágozzák.

Hortensio: Hát abban igazad van; aligha kell a kutyának is. De miután a helyzet barátokká tett bennünket, dolgozzunk tovább is barátok módján: mégis csak igyekezzünk a Baptista legidősebb lányának férjet szerezni, hogy aztán versenghessünk a legfiatalabbért. Ó, szép

Bianca! Kössünk érte szövetséget és vetélkedjünk együtt. Szemesnek áll a világ. Mit szólsz ehhez?

Gremio: Helyeslem. Pádúa legjobb lovát odaadnám annak az ismeretlen kérőnek, hogy nyargaljon udvarolni Katónak, hódítsa, bódítsa, szédítse, szabadítsa meg tőle a házat. Gyerünk!
Ketten el.

Tranio:

Mondd, jó uram, hiszel te csakugyan
A szerelemben „első pillantásra“?

Lucentio:

Hát én bizony azt hittem, nincs ilyen,
Amíg saját példámon meg nem tudtam.
Lásd: tétlen álltam itt, de tudtam azt,
Hogy szeretem s ezért nem moccanok.
Őriztem, nyíltan megmondom neked,
Ki hű bizalmasom vagy, mint csupán
Karthágó úrnőjének Anna volt,
Hogy lángolok, fájok és szenvedek!
És meghalok, ha nem lesz az enyém,
Adj most tanácsot, mert tudom, hogy tudsz,
Segíts, mert szívesen segítesz, jól tudom.

Tranio:

Uram, nem korhollak. Ha megfogott
A szerelem, vitázni nem lehet,
A szíved meggyúlt, nincsen hátra más:
Redime te captum quam queas minimo.

Lucentio:

Helyes, folytasd. Beszéded nagyszerű.
Adj ötletet. Biztos, hogy jót találsz.

Tranio:

A szép kislányt nézted csak, jó uram,
S a lényeket nem láttad, azt hiszem.

Lucentio:

Ó hogayne néztem volna. Szebb, mint Európé,

Kinek kezét Zeus csókolta meg.
Előtte térdre esvén Kréta partján.

Tranio:

Csak ezt láttad? Nővérét nem figyelted?
Ki olyan rettentő lármát csapott,
Hogy mind a két fülünk zengett belé?

Lucentio:

Nem láttam én mást, csak cseresznyeszáját,
Mely édes illatot lehel, tudom.
Őt láttam én csak, őt a szentet, drágát.

Tranio:

Uram, ne álmodj, kérlek, ébredezz!
Ha megszeretted, szedd össze magad
S gondolkozzál. A helyzet ez tehát:
A másik lány oly átkozott boszorka,
Hogy apja el kívánja sózni őt,
S míg el nem szóta, jól eldugja ezt.
Hogy ennek udvarlóit ne zavarják.

Lucentio:

Hát láttál ily köszívű apát?
De megfigyeltem, hogy tanárt keres,
Ki versben és zenében járatos.

Tranio:

Hát hogy ne vettem volna észre én is.

Lucentio:

Megvan az ötlet. S én megesküszöm,
Hogy most agyunk egyformán dolgozik.

Lucentio:

Vagyis?

Tranio:

Teneked kell tanárnak lenned.
Tanítványul vállalni e leányt,
Ezt gondold?

Lucentio:

Ezt hát. De megy vajjon?

Tranio:

Azt nem hiszem. Vincentio fia
E városból most el nem tűnhetik.

Házat kell vinned, jóbarátait
Meg kell hívnod. Tanár te nem lehetsz.

Lucentio:

Elég. A terv kész. Már mindent tudok.
Bennünket itt nem ismer senkisé,
Nem tudja senki, kogy kettőnk közül
Ki úr, ki szolga. Nos tehát figyelj:
Az úr te lész helyettem, Tranio.
Házat viszel, cselédséget veszel.
Én meg csak úgy jöttmentnek számítok:
Pisából jöttem, Nápolyból? Az mindegy.
Ne késlekedjünk. Öltözködj. Vegyed
Ruhámat és a színes süveget.
Biondellót vedd szolgádnak. Majd előbb
Kioktatom, hogy fogja be a száját.

Tranio:

Nagyon helyes.
Egyszóval most te így parancsodol,
S parancsodat már teljesítem is,
Hisz jó atyád a lelkemre kötötte,
Hogy jóban-rosszban jól szolgáljalak,
Ámbár nem így képzelte, azt hiszem:
Jól van, leszek tehát Lucentio,
Mivel Lucentiót úgy szeretem.

Lucentio:

S mivel Lucentio egy lányt szeret.
Hogy meghódítsam, szolgának megyek,
Úgy elbúvölt első látásra már.
Itt jön a fickó. *Biondello belép.* Hát te merre

jársz?

Biondello:

Ni csak, mit látok. És hogy értsem ezt?
Ruhádat ellopta Tranio?
Vagy az övét te loptad el? Mi ez?

Lucentio:

Nézd csak, fiam, sok szóra nincs idő.
Figyelj tehát és jól hegyezd füled.

Veszély van. S hogy megmentse életem,
Szerepemet eljátssza Tranio.

S az ő nevében én elszökhetem.

Szóváltás volt, megöltem valakit

És félek, hogy rámismernek. Tehát

Szolgálad őt helyettem, én pedig

Szolgát mímelve megmenekülök.

Értesz?

Biondello: Hogyne. *Félre.* Érti a fene.

Lucentio:

És ki ne ejtsd a Tranio nevét.

Jól érted meg: ő most Lucentio.

Biondello:

Jó néki. Bár cserélhetnék vele.

Tranio:

Én meg szeretném, hogyha rajtam állna,

Gazdánk megkapja a Baptista lányát,

Hát jól vigyázz a gazdánk érdekében:

S bárhol vagyunk is, arra jól ügyelj,

Hogy négy szemközt bár Tranio vagyok,

De más előtt urad, Lucentio.

Lucentio:

Kezdjük hát, Tranio.

Még egyet: megparancsolom neked,

Hogy kérőnek lépj fel most már te is.

Ne kérdjed, mért. Van erre jó okom. *Mind el.*

Első szolga:

Mintha bóbiskolnám, uram. Nem tetszik a
darab?

Christopher:

De tetszik. Szavamra mondom, tetszik. Iga-
zán jó dolog. Van még tovább is?

Apród:

Ez még csak az eleje, Kegyelmes Uram.

Christopher:

Nagyszerű darab ez, Kegyelmes Hölgyem.
Kár, hogy még nincs vége.

2. JELENET.

*Hortensio háza előtt.
Petruccio és Grumio jönnek.*

Petruccio:

Rövid időre elhagytam Veronát.
Hogy Páduában lássak egynéhány
Jó ismerőst, de főleg szeretett
Hortensiomat. És a háza ez.
Üss rá, Grumio.

Grumio:

Ráússek? Kire, uram? Hol van? Valaki meg-
bántott, uram?

Petruccio:

Te hülye, nem értesz engem?

Grumio:

Téged üsselek? De uram, hogyan üthetnélek
én téged.

Petruccio:

A kapura üss. Kopogtass, számár.
Mert megpofozlak. Kopogtatsz-e már?

Grumio:

Téged üsselek a kapura? Azt már nem teszem.
Mert aztán én jövök. Nem ment el az eszem.

Petruccio:

Agyad rossz hangszer és nem hegedül.
Felhangolom. Ez segít egyedül. *Csavarja a
Grumio fülét, az letérdel.*

Grumio:

Segítség! Gazdám megbolondult! Jaj, segítség!

Petruccio:

Ha azt mondom: Kopogj, tedd a parancsot.
Hortensio belép.

Hortensio:

Miféle lárma? Nini, régi barátom, Grumio.
És jóbarátom, Petruccio! Hogy vagytok ott
Veronában?

Petrucchio:

Akarsz te is, uram, egy darab cimpát?
Con tutto il core nekifoghatsz mindjárt.

Hortensio:

Allo nostra casa bene venuto, molto honorato
signor mio Petrucchio

Kelj fel, te Grumio. Ha baj van, elintézzük.

Grumio *felkel*: Ne hallgass rá, uram, akármit
mond franciául. Nekem a törvény szerint most
jogom volna felmondani. Nézd, uram, a gaz-
dám azt parancsolta, hogy üssem meg, sőt
üssem őt a kapuhoz, hát szabad ilyenkor a
szolgának szót fogadni? Mikor nyilvánvaló,
hogly be van csípve?

Ha parancsát készpénznek veszem,
Agyonvág rögtön. Azt már nem teszem.

Petrucchio:

Ilyen hülyét nem láttam. Azt mondtam,
Hogy kopogtasson kapudon, uram,
De nem értette meg az Istennek se,

Grumio: Hogy kopogtassak a kapun? Jó uram,
miért nem beszélsz értelmesen. Azt mondtad:
„Te hülye, nem értesz? Engem!“ vagyis téged.
És azt mondtad: „A kapura üss“. Vagyis hogy
üsselek a kapura. Kopogtatásról egy árva szót
sem szóltál.

Petrucchio:

Hordd el magad, Hallgass el, azt tanácsolom.

Hortensio:

Petrucchio, türelem. Hadd védjem őt,
Nem szívesen látok zavart közötted
És ilyen hű, kedves szolgád között.
De mondd, pajtás, milyen szél fútt ide,
Jó Páduába a vén Veronából?

Petrucchio:

Oly szél, amely legényeket sodor.
Hogy idegenben próbálkozzanak.

S ne otthon, hol nincsen tapasztalat,
De kurtán szólva, itt a lényeg ez:
Elhúnyt szegény atyám, Antonio,
A nagyvilágnak vágtam hát neki,
Hogy mennél jobban élhessem világom.
Van pénz velem, s otthon van birtokom,
Világot látni vágytam: itt vagyok.

Hortensio:

Lásd, most egy lányt ajánlhatnék neked
Az első szóra, nyakast és gonoszt.
Rossznéven is vennéd tanácsomat,
Bár mondhatom, a leánynak pénze van,
Nagyon sok pénze. Ám jobban szeretlek,
Semhogy ajánlanám.

Petrucchio:

Oly jó barátok közt, mint mink vagyunk,
Kevés szó kell. S ha tudsz olyan leányt,
Akit hozzám elég gazdagnak tartasz,
Mert nálam — jól ismersz — a pénz a fő:
Lehet oly csúnya, mint az éjszaka,
Lehet vén, mint az országút maga,
Lehet Xantippénél is zsémbesebb,
Engem mindez nem érdekel, vagyis
Csak érdekemnek érdekes. Lehet
Zord, mint a tenger szörnyű vihara,
Én gazdagon nősülök Páduában,
Boldog leszek más szóval Páduában,

Grumio: Látod, uram, a gazdám kurtán-furcsán
megmondja, hogy mi a szándéka. Ha bőven
van hozomány, mutathatsz neki akkora játék-
babát, mint a kisujjam, vagy olyan vén ba-
nyát, akinek egy foga sincs, lehet annak har-
mincháromféle hideglelése, az én gazdámnak
az mindegy, pénz beszél, kutya ugat.

Hortensio:

Hát hogyha már itt tartunk, öregem,
Vegyük komolyra, mit tréfának kezdtem.

Egy eladó lányt kommandálhatok.
A pénze sok, Ifjú, s nagyon csinos,
Legelső rangú nevelést kapott,
Csak egy hibája van, s ez nem kicsi:
Példátlanul goromba, szemtelen,
Dacos, konok. De mondom, annyira,
Hogy még ha kéregetnem kéne is,
Én el nem venném, arra esküszöm.

Petrucchio:

Ne folytasd. Mit tudod te, mi a pénz.
Mondd meg nekem az apját, s kész vagyunk.
A mennydörgésnél hangosabb lehet
Én tőlem. Majd ellátom a baját.

Hortensio:

Baptista Minola leánya ő.
Az apja finom úr és megnyerő.
A lány Kató. És városszerte híres
Arról, hogy milyen szörnyű nyelve van.

Petrucchio:

Őt nem, de atyját régen ismerem.
Apámnak régi ismerőse volt.
A lányt azonnal látnom kell. Tehát
Bocsáss meg, inkább tőled búcsúzó.
Vagy nem búcsúzó, s elkísérsz talán?

Grumio: Kérlek, uram, engedd, amerre kedve
tartja. Az a leányzó is hamar meg fogja tudni,
amit én már megtudtam, hogy a szó a gaz-
dámnál keveset használ. Ha elkezd a gazdá-
mat szidni, majd meglátja szegény feje, hogy
mit kap. Én mondom neked, uram, ha a leány
szembeszáll vele, öt perc múlva azt sem fogja
tudni, hány darabban szedje össze magát. Mit
tudja azt más, hogy ki az én gazdám.

Hortensio:

Petrucchio, várj. Én most veled megyek.
Mert kincs van ott az én számomra is.
Baptista háza rejti kincsemet.

Legifjabb lányát, tündérszép Biancát,
 — Mivel Baptista úgy gondolja, hogy
 Biancától épp úgy mint engemet,
 Más érdeklődöt szintén visszatart
 A másik lány szörnyű természete.
 Ezért kimondta, hogy bezárja a
 Kérők elől Bianca ajtaját,
 Amíg Katót, a rettentő Katót,
 Valakihez nőül nem tudta adni.

Grumio:

„A rettentő Katót.“

No furcsa egy fehérszemély lehet.

Hortensio:

Figyelj tehát, kis cselre kérlek én.

Az apjának mutatsz be engemet,

Mint alkalmas, derék énektanárt,

Ki jól oktathatná a szép Biancát.

Így végre alkalmam lehet neki

A szívemet kitárnom és tanuk

Nélkül forró szerelmet vallanom.

Grumio *félve*: Szép kis társaság. De ez így van.
 ha a fiatalok összedugják a fejüket, az öre-
 geknek vége. *Belép Grumio, Lucentio öltözeté-
 ben, hóna alatt könyv.* Gazdám, nézz csak oda
 hamar, ki megy ott, ni!

Hortensio:

Csend, Grumio! A vetélytársam az.

Petrucchiohoz: Állj kissé félre.

Grumio: Csinos legényke, jóképű, szerelmes. *Vissza-
 vonulnak.*

Grumio: Minden jó lesz tehát, a terv remek.

A könyveket szépen beköttem,

Szerelmi könyv ez egytől-egyig és

Másfélét semmit ne olvass neki,

Megértesz engem? Majd Baptista úr

Is megfizet, de én is pótolom.

A kottákat rakd szépen rendbe és

Mindegyiket szépen beillatozd,
Mert az, kihez megy, minden illatok közt
Legédesebb. Mily olvasmánnyal kezded?

Lucentio:

Akármivel, téged szolgál csak az,
Biztos lehetsz segítségem felől,
Jobban magad sem szolgálnád magad.
Sőt mert te, valljuk meg, nem vagy művelt,
Én nálad is többet használhatok.

Gremio:

Ó, művelt ember, mily hasznos tanár vagy!

Grumio:

Szerelmes ember, milyen nagy számár vagy!

Petrucchio:

Csend legyen.

Hortensio:

Hallgass. *Előre jönnek.* Üdvöz légy, kedves
Gremio!

Gremio:

Köszöntelek, kedves Hortensio.
Tudod, hová megyek? Baptista úrhoz.
Megígértem, hogy alkalmas tanárt
Fogok a szép Biancának keresni.
És nagy szerencsém volt: találtam ezt
Az ifjút. Nagy tudós és jólnevelt,
Sok verset és más művet ismer, én
Jobb mestert nem tudnék ajánlani.

Hortensio:

Én sem hiába fáradoztam ám.
Egyik barátom mondott egy tanárt,
Ki nagyszerű lesz eszményképünk mellé
Tehát, mint látod, nem vagyok hanyag,
Ha arról van szó, kit szívből imádok,

Gremio:

Imádom én is, majd megmutatom.

Grumio *félre*: Megbuktál, jámbor, menj csak utadon.

Hortensio:

Szerelmünkkel hencegni nincs idő.
Hallgas reám, oly híreket tudok,
Amelyek mindkettőnk számára jók.
Véletlenül szereztem egy urat,
Ki hajlandó Katónak udvarolni,
Sőt hogyha pénz dolgában nincs hiba,
A rettentő lányt még el is veszi,

Gremio:

Az Isten adja úgy.
De elmondtad, hogy milyen lány Kató?

Petrucchio:

Hallottam, hogy nagyszájú s szemtelen.
Ha más baj nincs, részemről rendben van.

Gremio:

Ez már beszéd, uram. Hová való vagy?

Petrucchio:

Veronai Antonio volt apám,
Meghalt s rámhagyta mindenét. Tehát
Most élni és utazni akarok.

Gremio:

Utazni ilyen nővel? Furcsa lesz.
De látom, gyomrod van hozzá. Csináld,
Én mindenben csak melletted leszek.
Szóval a vadmacskát veszed?

Petrucchio: A pénzt.

Grumio:

A nő kell? Én a nőbe belerúgok.

Petrucchio:

Mit gondolsz hát, mért jöttem én ide?
Egy kis lármától én megijedek?
Oroszlánordítást hallottam én,
Vihart a tengeren, megsebesült
Vadkant, vezényszót a csatában és
Ágyúdörgést, mit visszavert az ég.
Csatát magát hallottam, véreset,

Fegyverzajt, kürtszót, ménék nyihogását,
S ti női nyelvről szóltok itt nekem?
Ez annyi mint gesztenyehéj zaja,
Mit egy földműves tűzhelyre dobott.
Bogártól féljek?

Grumio *félre*: Mert bogár, az lesz.

Gremio:

Halld csak, Hortensio:
Itt ez az úr éppen kapóra jött,
Nekünk kapóra, s önmagának is.

Hortensio:

Megigértem, hogy megszépítjük őt
És bármit kér, szolgálatára állunk.

Gremio:

Hódítsa meg Katót, jövünk mi sorban,
Bár oly biztos lennék egy hordó borban.

Tranio *belép fényesen öltözve, vele Biondello*:

Üdvözlét jó urak. Ha meg nem sértlek,
Baptista úr házát itt hol találom?
A rövid útja vajjon merre van?

Gremio:

Akinek az a két szép lánya van? *Irányt mutat.*

Tranio:

Azt keresem. Biondello...

Gremio:

Uram, csak nem szándékoz az a lányt...

Tranio:

A lányt és apját keresem. Miért?

Petrucchio:

Remélem, kérlek, nem a nyelveset.

Tranio:

Nyelves nő nem kell. Menjünk, Biondello.

Lucentio *félre*:

Tranio, a kezdet jó.

Hortensio:

Várj még, uram. Egyetlen szóra csak.
A lánynak udvarolsz? Nyiltan beszélj!

Tranio:

S van kifogásod, hogyha azt teszem?

Gremio:

Nincs, hogyha első szóra megkapod.

Tranio:

Az út szabad neked, de nekem is.

Nem gondolod?

Gremio:

Az út szabad, nem ő.

Tranio: S vajjon miért, ha kérdeznem szabad?

Gremio:

Mert ott találod Gremio urat.

Hortensio:

Sőt, ami több, Hortensio urat.

Tranio:

Urak, csak lassan. Úriemberek

Lévén, hallgassatok meg engemet.

Baptista finom, tekintélyes úr,

S apám eléggé jóban van vele.

Ha lánya még szebb volna, lenne még

Több kérő, ám ott lennék akkor is.

Szép Helénának ezren udvaroltak,

Biancának jár hát ezer, meg egy.

Lesz is. Lucentio, mindig lesz ez egy.

Ha mingyárt fellép Páris önmaga.

Gremio:

Ki akar ütni minket a nyeregből?

Lucentio:

Lassan a versenyen, szegény gebe,

Petrucchio:

Hortensio, miért beszélünk annyit?

Hortensio:

Egy kérdést engedj meg csupán, uram.

Azt a leányt te láttad valaha?

Tranio:

Nem. Hallom, van két lány is ott. Van egy,

Ki híres, mint gonosz nyelves személy,

S a másik híres, mint búbáj, szelídség.

Petrucchio:

Az elsőt én lefoglalom. Tovább.

Gremio:

Úgy van. Hagyd ezt a munkát Herkulesnek,
Tizenkét tettét múlja most felül.

Petrucchio:

Hadd mondjak egyet, csak szép szóval is.
A legkisebbik lányt, kiről beszélsz,
Az apja minden úrtól visszatartja,
És a kezét nem adja senkinek.
Míg a nyelvesre pártá nem kerül,
A legkisebb csak akkor kapható.

Tranio:

Ha így van, kérlek, mindnyájunk miatt,
S főképp miattam fontos, hogy segíts,
Mikor meg van törve a jég, s te már
Elnyerted vágyadat, utat nyitottál
A többinek, ki aztán nyerni fog,
Nem lesz hálátlan hozzád, gondolom.

Hortensio:

Fején találtad a szeget, uram.
S ha már kérőnek felléptél te is,
Hálád ez úrnak szépen megmutasd,
Mint mink, akik hálásan nézünk fel rá.

Tranio:

Ezt vállalom, s rögtön jelét adom.
Töltsük ma együtt ezt a délutánt,
Eszményképünkre jó bort ürítünk,
És mint derék ellenfelek, törvény előtt,
Küzdünk, de mint barátok lakomázunk.

Grumio és Biondello:

Ez nagyszerű indítvány. Már megyünk.

Hortensio:

Valóban az. Igyunk egyet rá.

Petrucchio:

Jöjj, leszek „benvenuto“-d. *El.*

MÁSODIK FELVONÁS.

1. JELENET.

Pádua. Terem, Baptista házában.

Belép Kató, utána összekötözött kezekkel Bianca:

Bianca:

Jó néne, légy jó hozzám s önmagadhoz,
Rabszolgává ne tedd így húgodat.
Ez fáj nekem. A többi szép ruhát
Nem hordom, hogyha kioldod kezem,
Igen szép szoknyám, és szép köntösöm
Mind eldobom, ahogy parancsolod,
Néném vagy s én fejet hajtok előtted.

Kató:

Előbb mondd meg, hogy kérőid közül
Kit kedvelsz főleg. Őszintén beszélj.

Bianca:

Hidd el, hogy eddig férfi nem akadt,
Kiről azt mondtam volna, hogy nekem
Akármelyiknél többet is jelent.

Kató:

Hazudsz, te taknyos. Nem Hortensio?

Bianca:

Ha néked tetszik, én megesküszöm,
Magam kérem meg, hogy legyen tied.

Kató:

Vagy tán a gazdagok hatnak reád?
Gyanakszom, Gremio tetszik neked.

Bianca:

Ó Istenem, hát érte irigyelsz?
Úgy van, ne tréfálj. Látom, tréfa volt.
Amit csináltál eddig is. Nagyon
Kérlek, hogy oldd fel megkötött kezem.

Kató:

Csak olyan tréfa, mint a többi volt. *Pofonüti.*

Baptista belép:

Miféle szemtelenség ez? Mi ez?
Menj csak, Bianca. Ó, szegényke sír.
Menj, kézimunkázz, ne civődj vele.
Te ördög, te, nem szégyelled magad.
Sosem bánt ő. Miért bántod te őt?
Hát szólt egyetlen rossz szót is neked?

Kató:

Izgat, hogy nem szól. És megbüntettem. *Siet
Bianca után.*

Baptista visszatartja: Szemem láttára? *Bianca*
Menj innen fiam. *Bianca el.*

Kató:

Engem nem állhatsz. Persze, ő a kincs.
A kedvenc. Néki udvaroljanak,
S az esküvőjén én, Hamupipőke,
Legyek mindenki csúfja, szégyene,
Ne szólj hozzám. Most sírni elmegyek,
Amíg az új bosszút kigondolom. *El.*

Baptista:

Volt még apának ilyen sok baja?
De ki ez itt?

*Belép Gremio, vele a szegény ruhába öltözött Lucentio,
majd Petrucchio, vele a zenésznek öltözött Hortensio,
végül Tranio, s vele a lantot s könyveket cipelő
Biondello.*

Gremio:

Adjon Isten, Baptista szomszéd.

Baptista:

Fogadj Isten, Gremio szomszéd. Isten hozott urak.

Petruccio: Üdvözöllek, uram. Mondd, kérlek, van neked szép és erényes Kató nevű leányod?

Baptista:

Kató leányom van, ezt mondhatom csak.

Gremio:

Nem jól kezded. Gyerünk uram, gyerünk.

Petruccio:

Hagyj engem, Gremio. Bízd ezt reám.

Baptistához:

Uram, Veronából való vagyok,

Ki hallván, hogy mily szép lányod, s okos,

Mily nyájas és mily rendkívül szerény,

Milyen szelíd és mily csodálatos,

Bátorkodom házadnál megjelenni,

Hogy meggyőződjem itt személyesen,

Ez annyit hallott, szép hírek felől,

Engedd meg, hogy bemutatván magam,

Azonnal kedveskedjem emberemmel, *Bemutatja Hortensiót.*

Ki énekben, számtanban nagyszerű,

Hogy lányodnak fényes szépségeit

A végsőig csiszolja szorgosan

Ne sérts meg, kérlek, és fogadd el őt.

Hazája Mantua és Licionak hívják.

Baptista:

Isten hozott. És őt is kedvedért,

De megmondom, hogy leányom, Kató,

Nem lesz kedvedre, bárhogy fáj nekem.

Petruccio:

Vagy nem szeretnéd férjhez adni őt,

Vagy azt kell hinnem, nem tetszem neked.

Baptista:

Félre ne érts. Őszintén mondtam ezt.

Ki vagy, uram? És honnan származol?

Petrucchio:

Atyám közismert volt: Antonio.
Az én nevem Petrucchio, uram.

Baptista:

Atyádat ismertem, Isten hozott.

Gremio:

Kérlek, Petrucchio, hadd szóljunk mi is,
Kik nálad tán csekélyebbek vagyunk.
Te hozzánk képest túlgyorsan haladsz.

Petrucchio:

Bocsáss meg, kérlek. Bár így volna ez.

Gremio: Így van, csak aztán meg ne bánd. *Baptistához:* Szerencséd uram, ez a tanár pompás ajándék, nem vonom kétségbe. Hogy tanujelét adjam hasonló figyelmemnek, amellyel jobban adózom neked, mint bárki másnak, átnyujtom ezt a fiatal tudóst, *bemutatja Lucentiot*, aki soká tanult a rheimsi egyetemen. A görögben, latinban és más nyelvekben éppen oly járatos, mint zenében és matematikában. Neve Cambio. Kérlek, fogadd el szolgálatait.

Baptista: Ezerszer köszönöm, Gremio uram. Isten hozott, derék Cambio. *Traniohoz:* De te ott, uram, kissé idegenül viselkedel. Bátorkodom megkérdezni látogatásod célját.

Tranio:

Uram, nem te, csak én bátorkodom,
Mikor mint városodban idegen,
Sóvárgó kérőként jelentkezem
Szép és kedves Bianca lányodért,
Hogy erről mit határoztál, tudom:
Előbb Katót óhajtod férjhez adni.
És én nem is kérem tőled, csak ezt:
Apámnak régi ismerőse vagy
Hadd lépjek fel más versenyzők között,
És mint a többit, engem úgy kezelj.

Mi lányaid tudását illeti,
E kis hangszert ajánlom fel neked,
S e klasszikus nagyon szép könyveket.
Fogadd el. Így lesz mind értékesebb.

Baptista:

Neved Lucentio. Honnan származol?

Tranio:

Pisából. És apám Vincentio.

Baptista:

Vincentio? Az Pisában fontos ember.

Hallottam róla már. Isten hozott.

Hortensiohoz: Te fogd a lantot *Lucentio*hoz:
s te a könyveket.

A leckéket azonnal kezditek.

Hé, ki van itt? *Szolga be*. Vezesd az urakat

Leányaimhoz és mondd meg nekik:

Ezek tanáraik. Tanuljanak.

Szolga, Hortensio, Lucentio, Biondello el.

És mink kissé sétálgatunk a kertben,

Aztán eszünk. Higgyétek el, mindnyájan

Kedves vendégek lesztek itt a házban.

Petrucchio:

Baptista úr, az én ügyem nem várhat.

Évszámra a szelet nem csaphatom.

Tudod, ki volt apám. Nos, birtokát

És minden pénzét, örökségemet,

Nem vertem el: növeltem. Mondd tehát,

Ha meghódíthatom lányod szívét,

Mi lesz a móring, mennyit adsz vele?

Baptista:

Ha meghalok, a birtokom felét.

De húszezer tallért kap addig is.

Petrucchio:

Helyes. Viszont ha túlél engemet,

Özvegységére biztosítom őt:

Övé lesz minden vagyonom fele.

Erről mindjárt szerződést is kötünk,
Hogy mindkettőnknek írásunk legyen.

Baptista:

Feltéve, hogy meghódítottad őt,
Mert anélkül igent nem mondhatok.

Petruccio:

Ugyan, mi az nekem. Mert nézd, papa:
Ha ő kevély, én meg kemény vagyok.
Mikor két mérges láng emészti egymást,
Elhamvad ott a mérgeg tüzelője.
Szikrát a szellő éleszthet talán,
De egy orkán tűzvészt is elsöpör.
Így majd egymás dühén elhamvadunk.
Én nem szelet, szélvészt csapok neki.

Baptista:

Csapjad, fiam, az Isten is megáld.
De készülj rá, hogy szörnyű nyelve van.

Petruccio:

Nekem beszélhet. Én a bérc leszek
Mely az üvöltő szélben meg se moccan.
Belép Hortensio, betörött fejjel.

Baptista:

Mi van veled? Sápadt vagy, mint a fal.

Hortensio:

Sápadt vagyok, mert a falnak beszéltem

Baptista:

Nos, van lányomban zenei tehetség?

Hortensio:

Uram, én leteszem a lantot.
Lányod kezébe inkább kard való.

Baptista:

Mért? Lanthoz nem tudod betörni őt?

Hortensio:

Nem. Ő tört be a lanttal engemet.
A forte nem jó, azt mondtam neki.
„Úgy? — mondta ő, — nesze fortisszimo.“

És úgy kólintott lantjával fejen,
Hogy az gallérrá vált a nyakamon.
Csak álltam ott, szédülten és hülyén,
A furcsa pellengérrrel, míg a hölgy
Dühöngve lantnyekergetőnek
És húrnyúzó disznónak címezett,
Minthogyha csak könyvből olvasta vón.

Petrucchio:

Vászoncseléd a talpán, mondhatom.
Most már tízszerre jobban szeretem.
Jaj, csak már társaloghatnék vele.

Baptista Hortensiohoz:

Jól van, ne lógasd úgy az orrodát.
Kisebbik lányommal folytasd a leckét.
Ő csendesebben és jobban tanul.
Petrucchio úr, jössz te is velünk?
Vagy itt várod meg lányomat, Katót?

Petrucchio:

Itt várom inkább, küldd be őt nekem.
Baptista, Gremio, Tranio, Hortensio el.
Egyéni módszerrel fogok neki.
Ha rám rikácsol, áradón fogom
Pacsirta hangját isteníteni.
Ha mérgesen néz, rózsák hajnali,
Harmatos mosolyának nevezem.
Ha megnémul s az istennek se szól,
Vonzó folyékonyágát méltatom.
És ékesszólásának hódolok.
Ha elkerget, hálásan bókolok,
Mint kedves meghívásoknál szokás.
S ha nemet mond, áldom a szép napot,
Mikor boldog nászunkban egyesülünk.
Jön! Nos, fiú, mutasd meg, hogy ki vagy.
Kató be.
Kató, jó reggelt. Így hívnak, úgy-e?

Kat6:

Engem nem hívnak, mert én nem megyek.
S neked nem Kató: Katalin vagyok.

Petruccchio:

Úgy emlékszem, Katót mondtak nekem,
Nyelves Katót és szemtelen Katót.
De egyszersmind világszép kis Katót,
Katót eléggé nem csodálhatót,
Ezért megmondom most, látván Katót,
Szívem Katóját, szép vigasztalóját,
Hogy országszerte hallám zengeni
Erényedet, s bűbajos voltodat,
De még mindig értéken alul,
Eljöttem, hogy megkérjem szép kezed.

Kat6:

Isten hozott, viszont vigyen az ördög.
Jöttél, mehetsz. Tégy, mint a hinta tesz.
Ingó, inogj el.

Petruccchio:

Én ingó vagyok?

Kat6:

Az. Hintaszék. Jössz, mégy.

Petruccchio:

Ha így van, ülj rám.

Kat6:

Elbírna egy ilyen vékony számár?

Petruccchio:

Vékony vagyok? Akkor te bírsz el engem.

Kat6:

Férfit igen, de nem szamarat, szentem.

Petruccchio:

Talán férfit sem. Nem vagy még te nő.
Csak csirkemellű gyermek vagy, szegény.

Kat6:

Az igazat gyerekszáj mondja meg:
Ebből a csirkéből te nem eszel.

Petruccchio:

Egyem a zuzád.

Kat6:

Mért? Tán vércse vagy?

Petrucchio:

Az. Épp galambot fogni készülök.

Kató:

Csak fogd saját galambodat, ne engem.

Petrucchio:

Galamb nem is vagy. Mérges kis darázs vagy.

Kató:

Akkor pedig fulánkomtól vigyázz.

Petrucchio:

Inkább kitépem. Roppant egyszerű.

Kató:

Az ám, fajankó, hogyha megleled.

Petrucchio:

Uszály helyett hord a darázs fulánkot.

Tudott dolog.

Kató:

Nem, nyelv helyett. Illetheted

Uszályomat nyelveddel, mert megyek.

Petrucchio:

Uszályod, nyelvem? Nem, nem, szép Kató.

Én úr vagyok. Maradj. Visszafogja.

Kató: *pofonüti.* Maradhatok.

Petrucchio:

Lefoglak, te! Pajzsomra esküszöm.

Kató:

Lefogsz? Mivel tartod majd pajzsodat?

Elejted pajzsod, nem lesz címered,

És akkor mindjárt nem vagy úriember.

Petrucchio:

Nincs címerem? Adj címert. Üss lovaggá!

Kató:

Minek címer egy címeres ökörnek?

Petrucchio:

Állat vagyok; csakhogy kakas. Te tyúk.

Kató:

Tyúk, de a másé! Csúnyán kukorékolsz.

Petrucchio:

S te édes jércém, rám szebben kotyogsz?

Kató:

Ha férget látok, mindig kotyogok.

Petrucchio:

Itt nincsen csúnya bogár, ne kotyogj.

Kató:

De van bizony.

Petrucchio:

Ugyan hol van, mutasd.

Kató:

Nincsen tükröm, most nem mutathatom.

Petrucchio:

Csúnya vagyok?

Kató:

Mily ifjú, s már milyen bölcs.

Petrucchio:

Hozzád valóban fiatal vagyok.

Kató:

De ráncos.

Petrucchio:

Gondoktól. Miattad.

Kató:

Nincs rád gondom.

Petrucchio:

Ne okoskodj, Kató. Hová rohansz?

Kató:

Ha maradok, dühöngesz. Hadd megyek.

Petrucchio:

Dehogy dühöngök. Édesnek talállak.

Azt mondták, szájas vagy, nyers, ostoba.

Ez mind a leggaládabb rágalom.

Játékos vagy, illemtudó és drága.

Bár nem beszédes, ám bájos virágszál.

Nem ráncolod durcásan homlokod,

És nem sziszegsz, mint morcos némberek,

Szelíden szólsz, nem gorombáskodol,

Az udvarlóhoz nyájas vagy, szívem,

Előzékeny vagy, úri, jólnevelt.

Modorodat közönségesnek mondják?

Ez hallatlan. S mily finoman mozogsz,

Te kis tavaszi mogyorófagally,

Bársonyos lényed mogyorószín-barna,
És hajlékony, mint mogyorófavessző,
Mutasd, hadd látom. Járjál egy kicsit.

Kat6:

Nézd csak, bolond. Kivel rendelkezel?

Petruccio:

Diána nem járt ily fenségesen
Az erdön, mint te ebben a teremben.
Cseréljete. Diána légy. S Kató ő.
Akkor legyen Kató szűz, s víg Diána.

Kat6:

De szépen mondtad, honnan szedted ezt?

Petruccio:

Elég jól bírom anyanyelvemet.

Kat6:

Az anya jó. A nyelv kissé hülye.

Petruccio:

Ó, de lehútesz.

Kat6:

Fázol? Melegedj.

Petruccio:

Nászagyunkban bizony meg is teszem.
És épp ezért ne kerteljünk sokat.
Térjünk a tárgyra. Szóltam már apádnak,
Igent mondott. A móríngot tisztáztuk.
Ha megpukkadsz is, hitvesem leszel.
Tudod, nagyon hozzádvaló vagyok.
A napra esküszöm, amelynek fénye
Szépségedet oly csábossá teszi,
Hogy senki más el nem vehet, csak én.
Csak én tudlak megtörni, hidd meg ezt,
És b6sz Katót rendes Katóvá tenni,
Olyanná, mint a más, derék Katók.
Itt jó apád. Kár volna rugkapálnod:
Akarlak és el foglak venni. Pont.

Be: Baptista, Gremio, Tranio.

Baptista:

Signor Petrucchio, hogyan boldogulsz
Lányommal?

Petrucchio: Nagyszerűen, köszönöm.

Hisz ez másként nem is képzelhető.

Baptista:

Mi az, leányom, emberedre leltél?

Kató:

Lányodnak mondasz? Nahát, mondhatom,
Szép kis szülő vagy, ennek szánsz nejlül?
Egy félkegyelmű semmiházinak?
Nagyhangú. És goromba, mint a pokróc.
Azt hiszi: megkap, hogyha jár a szája.

Petrucchio:

Nézd csak, papa: nagy tévedés van itt.
Te nem helyesen ítéled meg őt.
Sokat beszél? Társalgásból teszi.
Nem nyers, inkább galambszelíd bizony,
S dehogy heves, lágy, mint az alkonyat.
Griseldis nem lehet türelmesebb,
Lucretia nem volt ily szűzies.
Egyszóval oly jól illünk össze ketten,
Hogy már vasárnap meg is esküszünk.

Kató:

Előbb akasszanak fel, kedvesem.

Gremio:

Hallod? Azt mondta: felakasztanak.

Tranio:

Így boldogulsz? A tervünk füstbe ment.

Petrucchio:

Várjunk, urak, várjunk. Ha kell nekem,
S én kellek néki, mit szól más bele?
Négyszemközt megbeszéltük, hogy tovább
Is szájas lesz a nagyvilág előtt.
Mit tudjátok, mily örülten szeret.
Belém bolondult, más szó erre nincs.
Rám ugrott és csókolt, mint egy bolond,

Rimánkodott, imádott! Mit tegyek:
Meghódított egy pillantás alatt.
Nem értitek ti ezt. Négyszemközött
A leghitványabb mamlasz is kezessé
Tud tenni bármily makrancos kisasszonyt.
Add a kezed. Velencébe megyek.
S az esküvőre díszruhát veszek.

Baptistához:

Készíts lakomát, hívj vendégeket.
Az én Katóm tündérszép lesz, tudom.

Baptista:

Egy szót sem értek. Mindegy. Add kezed.
Petruccio, a jó Isten megáldjon.

Gremio és Tranio:

Áment mondunk rá és tanuk leszünk.

Petruccio:

Apám, arám, urak, viszontlátásra.
Elindulok. Vasárnap gyorsan itt van.
Gyűrű kell, díszruhák és annyi minden.
Kató, csókolj meg. Esküszünk vasárnap.

Petruccio és Kató külön-külön kimennek.

Gremio:

Akadtt már össze pár ilyen hamar?

Baptista:

Én most, urak, kereskedő vagyok,
S egy elszánt üzletet kockáztatok.

Tranio:

Hibás árut szállítasz most, uram,
Vagy duplát hoz, vagy elvesz teljesen.

Baptista:

A nyereség, az állja a sarat.

Gremio:

Szerintem nyugodt győzelmet arat,
De most térjünk rá másik gyermekedre.
A régen vágott nap megérkezett.
Az első kérő én voltam, uram.

Tranio:

De én vagyok a legszerelmesebb.
Szó ki nem mondja, eszme fel nem éri.

Gremio:

Gyermek, hogy tudsz jobban szeretni, mint én?

Tranio:

Öreg szíved fagyaszt.

Gremio:

Tiéd aszal.

A szívnek csak a kor tud adni enni,

Tranio:

A szemnek ifjú tud kedvére lenni.

Baptista:

Urak, lassan. Majd döntök köztetek.
Ne szót lássak. Tett kell, ki a nagyobb
Nászajándékkal lép a lány elé,
Azé Bianca.
Nos, Gremio úr, mit vállalsz tehát?

Gremio:

Hát, mint tudod, itt van mindjárt a házam,
Aranydiszával dúsan, ékesen,
Kád, mosdótál aranyból szép kezének
Kelet csodái, színes szőnyegek,
Elefántcsont ládákból pénzeim,
Ciprus-szekrényben szép hímzéseim,
Ruhák és sátrak és mennyezetek,
Vásznak, török vánkások görnyösen,
Arany damasztok, mind velencei,
És harci szerszám, rengeteg darab,
Egy része ön, más része szép vörösréz,
Száz tehenem van, és sajtarom is,
Az istállóban hatvan jó ökör,
És ehhez mérten minden más egyéb.
Ifjú már nem vagyok, belátom ezt,
De hogyha holnap meghalok, reá
Hagyom mind, ha egy napig boldogít.

Tranio:

Ha téged boldogít? *Legyint. Baptistához:*
Hallgass ide:

Apámnak nincsen sarja más, csak én,
Ha lányod házastársa én leszek,
Három-négy házat iratok reá
Csak Pisában, olyat, mint itt mutathat
E tiszteletreméltó öregúr,
Övé lesz évi kétezer dukát,
Földbirtokomból, mely dús és kövér.
Kedvetlen lettél Gremio uram?

Gremio:

Jól hallottam, hogy évi kétezer?
Magát a földet kínálom fel én,
Mely ennyit hoz. És hozzá egy hajót,
Amely most Marseilleben kereskedik.
Arcod kissé hosszú lett, gyermekem.

Tranio:

Ugyan. Három hajója van cégünknek is,
S két nagy naszádjá. Gálya? Tizenkettő.
Ezt mind felkínálom. S bármit kínálsz,
Azonnal duplájára ugrom én.

Gremio:

Több nincs. Elmondtam minden vagyonom.
És énnálam még ő sem gazdagabb.
Ha tetszem néki, hozzám jön Bianca.

Tranio *Baptistához:*

Legyőztem őt, ígéretednél fogva
Enyém leányod, nincsen semmi kétség.

Baptista:

Igaz, te többet kínálsz. Ám apád
Szavatolása is még hátra van.
Egyébként ha előbb meghalnál, kérdlek,
Hol vár rá már az a mesés vagyon?

Tranio:

Ez csak beszéd. Ifjú vagyok, s te vén.

Gremio:

Csak vének halnak meg? Ifjak soha?

Baptista:

Hát uraim,

Így döntök: most vasárnap megleszen

Kató leányom esküvője. És

Egy hétre rá, ha szavatolhatod

Apádat, te Biancát elveszed.

Ha nem, elveszi Gremio.

Most búcsúzunk. Uraim, köszönöm.

Gremio:

Isten veled, szomszéd. *Baptista el.* Ez rend-
Apád oly örültséget nem tehet, be van:

Hogy vénségére mindenét odaadja.

Játékot kérj és ne vagyont, gyerek.

Mi taliánok bölcsebbek vagyunk. *El.*

Tranio:

Vén ember, ezt még megkeserülöd.

De még nem győztél, bárhogyan beszélsz.

A gazdámat híven szolgálom én.

Tehát apát hajtok fel majd neki.

Vincentionak hívják, bárki lesz.

S ez roppant érdekes, mert rendesen

Szülők szülnek fiút, de sikerülni

Fog most egy gyereknek apját megszülni.

HARMADIK FELVONÁS.

1. JELENET.

Lucentio, Hortensio és Bianca jönnek.

Lucentio:

Hátrább, zenész. Nagyon tolongsz nekem.
Vagy elfeledted, mily istenhozottal
Köszönt neked a nővére, Kató?

Hortensio:

Nézd, nyűgös filozopter, mennyei
Harmóniáknak pártfogója ő.
Légy jó tehát, s engedj engem előbb.
Csak egy órát remélünk, s nyitva van
Az út; egy órát bölcselkedhetel.

Lucentio:

Konok számár vagy. Hát nem érted azt,
Hogy Isten mért teremtet muzsikát?
Azért, hogy lelkünk fáradságait
Vagy más baját azzal pihenje ki.
Tehát előbb majd én bölcselkedem,
Aztán jöhet zenéd, mit bánom én.

Hortensio:

Elég volt hé! Tűrelmem elfogyott.

Bianca:

Urak, miért kínoztok kétfelől?
Vitatjátok, mit én döntök csak el.
Az óvodából rég kinőttem én
Szabott órákhoz nem kötöm magam,
Tanulok úgy, ahogy tetszik nekem,
Elvágom a vitát. Ülünk le itt,

Előbb hangold fel szépen hangszered,
S amíg hangolsz, ő addig kezdje el.

Hortensio:

S ha felhangoltam, rögtön otthagyd? *Hortensio visszavonul.*

Lucentio:

Azt lesheted. Hangolj és állj odébb.

Bianca:

Hol hagytad el?

Lucentio:

Itt. *Olvas.*

Hac ibat Simois, hic est Sigeia tellus;

Hic steterat Priami regia celsa senis.

Bianca:

Légy szíves elemezni.

Lucentio: Hac ibat: ahogy már mondtam. Simois: Én Lucentio vagyok. Hic est: a pisai Vincentio fia, Sigeia tellus: ilyen álruhát öltöttem, hogy elnyerjem szerelmedet, Hic steterat: Lucentio jött ide hozzád. Priami: Tranio legényem pedig. Regia: ruhámat hordja, Celsa senis: Hogy így játsszuk ki az öreget.

Hortensio *előlép:*

Rendben van hangszerem.

Bianca: Máris? Mutasd? *Hortensio játszik.*

Jaj, mily hamis még!

Lucentio:

Vissza, jó fiú!

Hangold tovább.

Bianca:

Lássuk, hogyan fordítok én latinból.

Hac ibat Simois: én téged nem ismerlek. Hic est Sigeia tellus: nem is hiszek neked. Hic steterat Priami: vigyázz, hogy az meg ne halljon bennünket. Regia: ne remélj. Celsa senis: de ne is essél kétségbe.

Hortensio:

Most már valóban jó.

Lucentio:

De még recseg.

Hortensio:

Dehogy recseg. A fának hangja az. *Félre:*
A filozopter túltüzes nekem
Szavamra mondom: udvarol. Dehát
Résen leszek, te bölcselő betyár!

Bianca:

Még nem győztél meg, jó tanár uram,

Lucentio:

Pedig hidd el nekem: Aeacides,
Az Ajax, mert nagyapját jelzi ez.

Bianca:

Ha mondod, elhiszem, pedig bizony,
Nem volt meggyőző magyarázatod,
De hagyjuk ezt. Te jössz most, Licio!
Próbáltam, hogy hozzád is, ahhoz is
Kedves legyek. Remélem nincs harag,

Hortensio *Lucentióhoz:*

Mert elmehetsz és nem kell visszatérned.
Leckém, az félbe nem szakítható.

Lucentio *félre:*

Hát így vagyunk. Itt hallgatódzni kell.
Mert nem hiszem, hogy megcsaljon szemem:
Szerelmes lett a jámbor muzsikus.

Hortensio:

Kisasszonyom, ne fogd a húrokat,
Hogy ujjrakásom módját megtanuld,
Alapvető dolgot mondjunk előbb.
Kitűnő oktatási rendszerem
Rövid, hatásos, mégis kellemes.
Így mondhatom, nem oktat senki más
A skálát írásban hoztam neked.

Bianca:

Miért? A skálán régen túl vagyok,

Hortensio:

Olvasd csak el, mérő új skála ez.

Bianca olvassa:

„Do, re“ az első két hangnak neve,

Az első vagy Hortensio szívének.

„Mi, fa“ — csak érted ég e szív heve,

Ezt zengi itt a pengetési ének.

„Sol, la“: éneklik égi angyalok:

„Si, do“: szeress engem, vagy meghalok.

Új skálának mondd? Rossz ez nagyon.

A régi, az kedvem szerint valóbb.

Az új rossz nem jobb, jobb a régi jó.

Szolga belép:

Atyád hivat, hagyd most a könyveket,

Díszítened kell nővéred szobáját.

Mint jól tudod: ő holnap esküszik.

Bianca:

Búcsúzó, mesterek. Én most megyek.

Bianca és szolgál el.

Lucentio:

Ha még, nekem maradni nincs okom. *El.*

Hortensio:

Te elmehetsz, de én résen leszek.

Ez, úgy sejtem, titokban udvarol.

De hallod, Bianca, hogyha oly silány vagy,

Hogy ilyenekre is veted szemed,

Tudd meg: ha másra tetszelegve néznél,

Viszonzásul én itt hagylak faképnél. *El.*

2. JELENET.

Baptista háza előtt.

Baptista Traniohoz:

Lucentio úr, fakó maradt a nap,

Mikor Kató hozzámegy Petrucchióhoz,

A vőlegény még mindig nincs sehol.

Ebből botrányos mendemonda lesz,

Ha szól a pap, s kenetteljes szavát
Ki meghallgassa, nincsen vőlegény.
Ó milyen szégyen. Mit mondasz ehhez?

K a t ó :

Enyém a szégyen és más senkié!
Erővel hozzáadsz egy szemtelen
Vad fickóhoz, kit nem szenvedhetek,
Ki túlkorán kér s túlkésőn vesz el.
Én bezzeg mondtam, hogy gonosz, bolond,
Széles modorba rejti csínyjeit:
S hogy jó tréfáiról legyen híres,
Akárkit megkér, esküvőt kitűz,
Vendéget hív, násznagynak szól, viszont
Nősülni legkisebb szándéka sincs.
Ujjal fognak mutatni rám, szegényre:
„Ez volna a Petrucchio hitvese,
De az csak tréfált és el nem veszi.“

T r a n i o :

Csak várj Kató. Baptista, várj te is.
Ő jót akar, hitemre mondhatom.
Még nem tudhatjuk, hogy mért késik el.
Szeles legény, de lelkében komoly.
Bár mókázik, viszont becsületes.

K a t ó :

Ó bár ne láttam volna meg soha. *Sírva el,*
Bianca s a többiek követik.

B a p t i s t a :

Csak menj, szegény lány. Értem, hogyha sírsz.
Szelidebb lány is mérges lenne most,
Hát még az ilyen sárkány, amilyen vagy.

B i o n d e l l o b e l é p :

Gazduram, újságot hozok. Régi jó újságot.

B a p t i s t a :

Régi és mégis újság? Hogy lehet ez?

B i o n d e l l o :

Hát nem újság, hogy Petrucchio jön?

Baptista:

Megjött?

Biondello:

Nem. Nem jött meg.

Baptista:

Hát akkor?

Biondello:

Nem jött meg. De jön.

Baptista:

Mikor lesz itt?

Biondello:

Mikor majd itt áll, ahol most én és rád néz,
mint most én.

Tranio:

Szóval, mi az a régi újság, beszélj már.

Biondello: Mondom: Petrucchio jön. A kalapja új, a zubbonya régi. Nadrágja kopott, most már harmadszor fordította ki, a saruját már szemétkosárnak használta, egyik fűzős, másik gombra jár. A kardja rozsdás, a lomtárból szedte elé, pengéje repedt, kosara nincs, hegye letörött. Lován olyan nyereg, hogy a molyok már majd megették. Kengyele utolsó, a ló kehes és pókos a lába, félszemére vak, hátsólábán sánta, sörénye tetves, farka koszos, foga nincs, zablája kopott madzag és annyit szakadozott már, hogy tucat rajta a görcs, kantárja női bársonyszoknyából való, a kezdőbetűk gombokkal vannak kirakva rajta, az igaz, de néhol zsineg pótolja a bársonyt.

Baptista:

Ki jön vele?

Biondello: Ki jönne? Az inasa. Az is körülbelül olyan cifra, mint a ló. Egyik lábán vászonból van a nadrágszár, másik lábán bőrből, rojtja egyik oldalon vörös, másikon kék. Kalpagján

papirból a forgó. Nem is néznéd igaz keresztény ember másának, hanem valami bámulatos vadállatnak.

Tranio:

Valami tréfa járhat az eszében, hogy így öltözött.

De néha a külseje hanyag, azt tudom.

Baptista:

Akárhogy jön, hálísten, hogy jön.

Biondello:

Igen ám, de nem jön.

Baptista:

Hát nem azt mondtad, hogy jön?

Biondello:

Hogy Petrucchio jön.

Baptista:

Úgy van, azt mondtad.

Biondello:

Hát nem úgy van. A lova jön. Ő csak ül a hátán.

Baptista:

Ugyan, az mindegy.

Biondello:

Nem mindegy az uram. A régi mondás is azt mondja —

Egy ló, egy ember,
A zsebében egy tallér,
Az lehet lovas,
De még nem gavallér.

Petrucchio és Grumio *valószínűtlenül és lomposan öltözve jönnek.*

Petrucchio:

Hé, ki van itt? Hol vannak az urak?

Baptista:

Köszöntelek.

Petrucchio:

Engem? Te? Megköszöntél?

Baptista:

Köszöntelek, értsd meg.

Tranio:

Bár külsőd nem épp

Helyes

Petrucchio:

Bízd rám. Úgy öltöztem, ahogy helyes.

Hol van Kató? Hol van szelid arám?

Atyám, te hogy vagy? Ejnye jó urak,

Az arcotok miért ily fancsali?

Úgy néztek, mint az üstököst, vagy egy

Földön járó bámulatos csodát.

Baptista:

Uram, ma esküvődnek napja van.

Soká féltem, hogy tán még el se jössz,

S mert még jobban félek ruházatodtól,

Dobd el hamar e ronda rongyokat,

Mert meggyalázzák ezt a szép napot.

Tranio:

Mondd meg, mért késlekedtél ily soká,

És mondd meg azt is, hogy mi késztetett

Így csúffá tenni fellépésedet.

Petrucchio:

Elmondva hosszú, hallva kellemetlen.

Elég az hozzá: megtartom szavam,

Egynémely pontban bár formátlanul,

De majd kimentem ezt előttem,

Hogy mindketten fel fogtok menteni.

Hol van Kató? Itt állok nélküle,

Az óra múlik és már vár a pap.

Tranio:

Ne menj arádhoz ily toprongyosan,

Öltözzél nálam, vedd ruhámat.

Petrucchio:

Azt nem teszem. Ruhám mind így marad.

Baptista:

Képes vagy így oltárhoz vinni őt?

Petrucchio:

Hát hogyne volnék képes. Hagyjuk ezt.
Az én arám, nem viseletemé.
Könnyű viselni ezt. De engemet?
Majd meglátom, hogy engem hogy visel,
Ha meg nem változom, mint rongyaim!
De mit kell itt fecsegnem véletek,
Mikor köszönni óhajtok neki,
S frigyünkre csókot tenni rá pecsétnek.

Petrucchio és Grumio el.

Tranio:

Valamit forral örült külsejével.
Jobb volna rábeszélni, azt hiszem,
Hogy öltözzék át esküvő előtt.

Baptista:

Utána nézek. Aggaszt a dolog. *El.*

Tranio:

Nekünk nemcsak a hölgy szerelme kell,
Apjának jó hajlandósága is.
Ezért, mint már bálványoddal közöltem,
Egy bármiféle embert keresünk,
Akit Vincentionak kiadunk,
S aki ígérjen háromannyi pénzt,
Mint én ígértem. Így majd megkapod
Bájos Biancád és boldog lehetsz.

Lucentio:

Az a tanár ha nem lesné olyan
Nagyon Bianca minden mozdulatát...
Meg kéne titkon esküdnöm vele,
Aztán nem bánnám én, hogy mit beszél
Apjával együtt az egész világ.

Tranio:

Figyeljünk szépen mit hogyan lehet
Kihasztnálván minden fordulatot.
Kibőjtölvén a rozzant Gremiót,
Kibőjtölvén az öreg Minolát.

A furcsa muzsikust is, Liciót,
S a győztes lesz: gazdám Lucentio!

Gremio belép

A templomból jössz, kérlek, Gremio?

Gremio:

Onnan. Sőt most lettem templomkerülő!

Tranio:

Miért? A nászpár hogy viselkedett?

Gremio:

Hagyd el. Szörnyű legény a vőlegény.

Már nős legény, de inkább bős legény.

Tranio:

Bőszebb a nőnél? Azt már nem hiszem.

Gremio:

Az ördög ennél rosszabb nem lehet.

Tranio:

A nő az ördögnél is ördögobb.

Gremio:

A nő? Hozzá képest szelíd galamb.

Az esketésnél, mint az már szokás,

Feltette a kérdést a pap. Mire

Ő így szólt: „Azt a mindenét, igen!”

Káromkodott. A pap kezéből a

Könyv is kihullott. Botrány volt, de szörnyű.

Tranio:

S a lány, az vajjon mit szólt mindehez?

Gremio:

Csak reszketett, mert férje ordított.

És tombolt, mint az örült fenevad.

Aztán a szertartás mégis lefolyt,

Petrucchio bort kért, s áldomást ivott,

De mondhatom, hogy úgy viselkedett,

Mint a hajón a részeg tengerész,

A sekrestyést nyakonöntötte borral,

Csak mert szegény nagyot nyelt szomjasan,

Mint aki néma arccal inni kér.

Akkor torkonragadta jól Katót

És olyan csókot cuppantott reá,
Hogy mennydörögve visszhangzott a templom.
Én ezt a botrányt ott hagytam legott,
S utánam tódult rögtön mind a násznép,
És még nem láttam ilyen esküvőt.
Halljátok? Jönnek. Szól a muzsika. *Zene.*

*Petrucchio, Kató, Bianca, Baptista, Grumio, Hortensio
nászmenettel jönnek.*

Petrucchio a vendégekhez:

A részvételt szívemből köszönöm,
Velem készültök enni, úgy hiszem,
S készítitek a díszebédeket.
De én most, sajnos, roppant sietek,
Fontos dolgom van. Máris indulok.

Baptista:

Mi az? Hát éjszakára sem maradsz?

Petrucchio:

Sajnos, mennem kell még világosan.
Ha tudnád, milyen fontos ügy siettet,
Nem tartóztatnál, inkább küldenél,
Fogadjátok hálám mindannyian,
Kik láttátok, hogy' vett el férjeül
Ez édes és türelmes szép leány.
Apósommal üritetek reám
Egy-két pohár bort. Én most rohanok.

Tranio:

A lakomán, kérlek, maradj velünk.

Petrucchio:

Azt nem lehet.

Tranio:

De kérve-kérlek.

Petrucchio:

Így rendben van.

Kató:

Rendbe? Tehát maradsz?

Petrucchio:

Hogy kérve-kérsz, az van rendben csupán,
De bárhogy kérsz, én mégis elmegyek.

Kat ó:

Maradj, hogyha szeretsz.

Petrucchio *Grumióhoz*: A lovamat.

Grumio: A lovak készen vannak, uram. Már megzabáltak. Izé. Megzaboltak.

Kat ó:

Jól van.

Csak menj. De én innen nem mozdulok.

Majd hogyha egyszer: kedvem lesz, megyek,

Most nem. Te menj csak. Kívül tágasabb.

És hogyha százszor megpukkadsz belé,

Én itt leszek, amíg csak jól esik.

Petrucchio:

Kató, békülj meg és ne haragudj.

Kat ó:

De igenis haragszom. Fogd be szád.

Apám, ne félj, majd megtanítom őt.

Grumio *Petrucchióhoz, kárörömmel*:

Nős vagy. Most házaselet lesz, uram.

Kat ó:

Az asztal vár ránk, Kedves társaság.

Az olyan asszony régen elveszett,

Ki sarkán már kezdetkor meg nem áll.

Petrucchio:

Ők mennek drágám. Hogyne, légy nyugodt.

Most ünnepelt vagy és úrnő lehetsz.

Csak menj, mulass és adj parancsokat,

Dorbézolj, tombolj, táncolj és igyál,

Ahogy tetszik, akár kösd fel magad.

De velem jön az én jó kis Katóm.

Ne toppants drágám és ne rázd magad:

Ami enyém, azzal rendelkezem.

Enyém vagy, tárgyam és tulajdonom,

A bútorom, szerszámom, birtokom,

Ökröm, csacsim és háziállatom.

Itt állsz. És nyúljon hozzád, aki mer,

Mert indulunk. És jaj mindenkinek,

Ki kettőnk útját állja. Grumio!
Elé a kardot. Védd meg asszonyod.
Tulajdonunkat el ne lopja senki!
Ne félj, szívem, nem bánthat senki sem,
Ha százan jönnek is, de viszlek én! *Petrucchio,*
Kató és Grumio el.

Baptista:

Csak menjetek, szelíd szerelmesek.

Gremio:

Úgy nevettem, hogy könnyezek belé!

Tranio:

Nem láttam még ilyen bolond frigyet.

Lucentio *Biancához:*

Mondd, nővéredről mi a véleményed?

Bianca:

Az örült zsák a feltjét megtalálta.

Gremio:

Ezt a legényt a sors jól megKatózta.

Baptista:

Barátaim, bár ők hiányzanak,
Betöltjük majd a két üres helyet,
Asztalnál két üres szék kellemetlen.
Lucentio, te ülsz a férj helyén,
Kató helyét Bianca tölti be,

Tranio:

Hogy megtanulja, milyen férjhezmenni?

Baptista:

Tanulja csak meg. Az nem árt. Gyerünk. *El.*

NEGYEDIK FELVONÁS.

1. JELENET.

Petrucchio vidéki házának csarnoka.

Grumio: A fene egyen meg minden fáradt inast, minden bolond gazdát és minden rossz falusi utat. Soha embernek még így nem lógott a nyelve, mint nekem. Előre küldtek, hogy csináljak tüzet, mire megjönnek, melegedhesse nek. Hátha nem volnék ilyen kis vastag tapló, aki hamar tüzet fog, a fogam odafigyena a számhoz, a nyelvem az ínyemhez, amíg tüzet rakok. De addig még kibírom, míg tűz lesz és megmelegszen. Hallahó, Curtis!

Curtis be:

Mit kiabálsz ilyen fagyosan?

Grumio: Mert olyan vagyok, mint a jégcsap. Ha nem hiszed, csússzál le a tarkómtól a sarkamig. Mindenesetre rakjál tüzet.

Curtis: Jön a gazda, meg a felesége?

Grumio: Jönnek ám. Tüzet hamar, tüzet.

Curtis: Csakugyan olyan a bőszenémber, hogy az embernek megfagy a vére?

Grumio: Volt. De odakinn nagyon hideg van. A hidegtől kiki fújja a kezét, vagyis kiki megtanul kesztyűbe dudálni. Ember, asszony, állat megszeli a fagytól. Ők is. Én is.

Curtis: Szóval állat vagy, te tökmag.

Grumio: Tökmag vagy te, tökfejű az apád, te

annak is a magja. Rakod azt a tüzet, vagy feljelentselek az úrnőnek? Mert ő aztán olyan tüzes, hogy kiráz a hideg.

Curtis: Már rakom. Mi újság a nagyvilágban?

Grumio: Mondom, hideg van. Melegen ajánlom, rakj tüzet, mert kirúgnak innen. Már pedig olyan mamlasz vagy, hogy a jég hátán nem élsz meg.

Curtis: Itt van, már ég a tűz. No mondd, mi újság. Mit hallottál a nagyvilágban?

Grumio: Fújt a szél. Azt hallottam hazáig.

Curtis: Jaj, ne légy már olyan szélel-bélelt szél-toló, te szeles.

Grumio: Ha szeles vagyok, adj tüzet, hadd éleszszem, mert kikapunk. Hol a szakács? Kész a vacsora? Ki van takarítva a ház? Szórtatok a ház elé szalmát? Leszedtéték a pókhálót? Felvették az inasok az ujjast és a fehér harisnyát? Felvette minden ispán a lakodalmi díszruhát? Tiszta belülről minden bögre, tiszta kívülről minden gallér? Felraktátok a szőnyegeket? Rendben van minden?

Curtis: Minden. Szóval, mi újságot hallottál?

Grumio: A lovamtól hallom, hogy nagyon nyomta a nyereg. De az úr és úrnő ebből kimaradtak.

Curtis: Őket nem nyomta a nyereg?

Grumio: Nem, mert kimaradtak belőle. Egy zökkenésnél beleestek a sárba. Ha többet akarsz, tartsad közelebb a fejed.

Curtis: Jaj de kíváncsi vagyok. *Közel tartja.*

Grumio: Szóval többet akarsz. *Pofonüti.*

Curtis: De nem pofont. Történetet.

Grumio: Mért nem szólsz. Egyszóval jöttünk le a domboldalra. Elől az úrnő, mögötte az úr.

Curtis: Egy lovon?

Grumio: Csak kettőn, mert te nem voltál ott har-

madiknak. Szóval az úrnő lova elesett, ő pedig a ló alá. Térdig érő sárba. Alulról térdig érő sárba, mert fejfel esett le. Az úr nem segített neki, hanem engem cibált meg, mért nem vigyáztam az úrnő lovára. Az úrnő kimászott a sárból, hogy engem kimentsen az úr keze közül. Ő könyörgött, mint én a templomban. Én káromkodtam, mint az úr a templomban. A lovak ettől megbokrosodtak, az úrnő kantárja a kezében maradt, mert elszakadt. Egyszóval sok ilyen apróság történt, ami feledésbe megy, mert én lusta vagyok elmondani és te tudatlanságban halsz meg. Ami gyakori betegség.

Curtis: Úgy látom, hogy az úrnő mégis csak szelidebb, mint az úr.

Grumio: Úgy van. S ezt lesz alkalmatok több ízben tapasztalni, ha megjönnek. De ne fecsegjünk. Hídd Nathanielt, Josephet, Nicholast, Philipet, Waltert, meg a többieket. Fésülködjetek meg rendesen, keféljétek ki a kék kabátot és a térdbojtot, figyeljétek a ballábbal való térdhajtásra és míg az úrnak kezét nem csókoltok, a lónak még a farkához se nyúljatok. Kész vannak?

Curtis: Kész.

Grumio: Jöjjenek be!

Curtis: Hogyan, ide? Hisz kint kell fogadniok az úrnőt?

Grumio: Az úrnőt nem kell fogadni, nem az a ló. Lovat szokás fogadni.

Curtis: De nem mikor hazajön.

Grumio: Hanem mikor bejön elsőnek. Az úrnő most elsőnek jön ebbe a házba. Szóval igazad van, mégis fogadni kell. *Belépnek: Nathaniel, Philip, Joseph, Nicholas és más szolgák.*

Nathaniel: Isten hozott, Grumio.

Philip: Hogy s mint, Grumio?

Joseph: Adjon Isten, Grumio.

Nicholas: Megjöttél, Grumio?

Grumio: Sok a kérdés. Pedig ez a kérdés: mind készen vagytok és kitakarítottatok?

Nathaniel: Mindennel kész vagyunk. Urunk még messze van?

Grumio: Még messze. Kéznyujtással nem tudnék odáig érni. Hallom, most nyitja az ajtót. *Petrucchio és Kató be.*

Petrucchio *részegen:*

Hol vagytok, hé? Egy sincs a kapuban?

Hogy lovat tartson s kengyelből segítsen?

Hol van Nathaniel, Gregory, Philip?

Inasok:

Itt! Itt van! Itt!

Petrucchio:

Itt van, itt van. Ebadta fattyai.

Megannyi hájfejű haszontalan.

Ki szolgál itt ki? Nincs lakáj a háznál?

Hol az a mamlasz, kit előre küldtem?

Grumio:

A mamlaszt kérded? Itt vagyok, uram.

Petrucchio:

Te tökfejű disznó, te vadszamar.

Nem azt mondtam, hogy várj meg odakint

És hozd ki ezt a többi ökröt is?

Grumio:

Nathaniel dolmánya elszakadt,

A Gabriel cipőjén nincs sarok,

A Péter kalpagjára nincs szalag,

A Walter gyíklesője eltörött,

Csak Adam, Ralph s Gregory voltak rendben;

A többi rongyos, szájalmas, kopott.

De így is jöttek, hogy fogadjanak.

Petrucchio:

A vacsorát hamar, gazemberek! *Néhány inas el, ő énekel.*

„Hej életem, szép régi életem,
Hej régi nők...” Isten hozott Kató!

Csuklik.

Mások vacsorával jönnek.

Mit, hol? Ja úgy. Légy jókedvű Kató.
Hé, gazfickók! A csizmámmal mi lesz? *Énekel.*

„Árkon át és bokron át
Ment számaíron a barát...”

Disznó, mi ez? Kitéped lábomat?
Na várj! A másik így jobban megyen. *Belerúg.*
Kató, csak érezd jól magad. Vízet!
S hol a kutyám? Te szedd a lábadat
És Ferdinánd öcsémet kérd ide! *Inas el.*
Hívom, hogy összecsókolóddzatok.
Hol a papucs? Nem jön a víz, te dög!

Szolga jön, korsóval mosdótállal.

Mossunk kezet, Kató, Isten hozott. *Inas elejti a tálat.*

Így tudsz vigyázni, átkozott kölyök. *Megüti.*

Kató:

Kérlek, ne üsd. Véletlenül esett le.

Petrucchio:

Málé kölyök, lyukaskezű hülye!
Foglalj helyet. Éhes vagy, gondolom.
Az asztaláldást te mondod, vagy én?
Mi ez? Ürü?

1. Inas Igen.

Petrucchio: Ki hozta?

1. Inas: Én.

Petrucchio:

Ez meg van égve. Égett az egész.
Gonosz kutyák! Hol az a gaz szakács?

Hogy mertétek levenni így a rostról?
 Tudjátok jól, hogy így nem szeretem!
 Tányér és tál, nesztek, piszok dögök! *A vacso-
 rát hozzájuk vágja.*
 Szemétfickók, jobbágyok szennye ti!
 Mi az, morogtok? Na, egyéb se kell. *Azok
 elmenekülnek.*

Kató:

Férjemuram, megkérlek, légy nyugodt.
 A hús jó volt, ne izgasd fel magad.

Petrucchio:

A hús megégett. Száraz volt nagyon.
 Ilyet megenni végzetes nekem.
 Epémnek árt, s haragra ingerel.
 Ezért inkább éhezünk mindaketten,
 Mert mindketten bővérűek vagyunk,
 Még vérmesebbek jobb, ha nem leszünk.
 Ne félj, holnap majd jól ebédelünk,
 Ma este mindaketten koplalunk.
 Most jöjj, hálósobádba elkísérlek. *Ketten el.*

Országos Széchényi Könyvtár

2. JELENET.

Ugyane ház másik terme.

Nathaniel, Peter, Grumio, egymásután belépnek.

Nathaniel:

Láttál már ehhez foghatót?

Peter:

Saját

Mérgébe fojtja. *Curtis belép.*

Grumio:

Hol az úr?

Curtis:

A hölgynél.

Mértékletességről beszél neki.

Káromkodik, leszidja. Az, szegény,

Már azt se tudja, lány-e vagy fiú.

És álmélkodva bámul szerteszét.

Gyerünk, gyerünk, urunk lépése ez. *Elfutnak.*

Petrucchio:

Ily bölcsen kezdtem kormányzásomat,
S remélem, hogy sikerrel végezem.
Csak éheznek a szép sólyommadár,
Mert ha vadásza előtt jóllakik,
Magára mutat. A főzsákmány nem érdekelheti.
A solymászatnak sok fortélyja van:
Urának hangjától kezes legyen
S ha nem fogad szót, karmol, kaparász,
Nem is kap enni egy morzsányi húst.
S épp így aludni sem hagyom bizony,
Mult éjjel szemhúnyást sem alhatott,
S az ágya tűrhetetlen lesz ma is.
A párna rossz, a dunyha nem különb,
A paplan sem leszen használható,
De mindezt olyan módon tervezem,
Mint hogyha buzgón kényelmét keresném.
Aludni nem fog, azt megmondhatom,
Ha elszunnyadna, majd beszélgetek.
És ébren tartom harsány-hangosan
Így kell a nőt gyöngéden tönkretenni.
S megtörni önfejű természetét.
S ha van, ki nálam jobban érti ezt,
Az szóljon. Én hálásan hallgatom. *El.*

3. JELENET.

Baptista háza előtt.

Tranio és Hortensio belépnek.

Tranio:

Licio barátom, ez való lehet.
Hogy csak Lucentiot kedvelné Bianca?
Mert én féltékeny lettem ám nagyon.

Hortensio:

Ezt állítom. S te meggyőződhetel,
Ha meglesed tanári módszerét. *Lesbe állnak.*
Bianca és Lucentio bejönnek.

Lucentio:

Érted az olvasmányt, kisasszonyom?

Bianca:

Előbb áruld el, hogy mit olvasunk?

Lucentio:

A Szerelem Művészetét, szívem.

Bianca:

Légy mester benne és én hallgatom.

Lucentio:

Lennék, ha meghallgatnál, angyalom. *Ketten tovább mennek.*

Hortensio:

Ezek haladnak! Az oltár felé! *Ehhez fordul.*
Lám esküdöztél, hogy Bianca mást,
Mint Lucentiót, nem szeret. Tehát?

Tranio:

Ó hűtlen érzés! Ingatag leányszív!
Megdöbbentő ez, hidd meg, Licio.

Hortensio:

Hát tudd meg, hogy én Licio nem vagyok.
Sőt tudd meg azt, hogy nem vagyok zenész,
És vágyom már e rossz plundrák helyett
Felvenni jó és gazdag öltönyöm,
Mely koldusból itt félistent csinált.
Tudd meg, hogy én vagyok Hortensio.

Tranio:

Hortensio uram, hallottam én,
Hogy szép Biancáért hogyan rajongsz.
Legyen tiéd. Látom, milyen kacér.
Én hát vetélytársad már nem leszek,
Én róla és szerelméről lemondok.

Hortensio:

Nézd, csókolódnak. Itt van a kezem.
Lucentio úr, ünnepélyesen
Lemondok róla, nem kell már nekem.
Mert méltatlan rajongásomra és
Hő vágyamat nem érdemelte meg.

Tranio:

Én még tovább megyek: megesküszöm,
Hogy még ha ő kér is meg, nem veszem.
Fuj, nézd, hogy egymást hogy dédelgetik.

Hortensio:

Én tőlem bárki más lemondhat róla,
Nekem mindegy, megtartom eskümet.
Egy gazdag özvegy engemet szeret,
Míg én e csalfa nőért szenvedek,
Megyek, s az özvegyet nőül veszem.
Isten veled, Signor Lucentio.
A szívemet nem két hamis szemért,
De csak szívért adom. S búcsú gyanánt
Ismét kimondom: ő nem kell nekem. *Hortensio*
el, Lucentio és Bianca jönnek.

Tranio:

Kisasszonyom, az igaz szerelem
Úgyét az Isten megsegélte végre,
Turbékolásodat kilesve most
Én és Hortensio lemondunk rólad.

Bianca:

Lemondtatok? Valóban? Mindketten?

Tranio:

Úgy van.

Lucentio:

Tehát nincs többé Licio.

Tranio:

Egy vidám özvegyről beszélt. Szaladt,
Hogy rögtön nőül kérje s elvegye.

Bianca:

Az Isten áldja meg.

Tranio:

Előbb azonban megpuhítja.

Bianca:

Úgy?

Tranio bólint:

Elmegy a szelidítő iskolába.

Bianca:

Szelidítő? Van ilyen iskola?

Tranio:

Van. És Petrucchio benne a tanár.
Tantárgy: mit kell a nőfélével tenni.
Míg úgy táncol, ahogy fütyül a férj.

Biondello belép:

Uram, már lóg belé a nyelvem is,
De végre láttam jönni egy személyt,
Idősebb angyalt, éppen erre jön.
Az jó lesz.

Tranio:

Mondd, miféle ember ez?

Biondello:

Kalmár lehet, vagy tán iskolamester.
A külseje nagyjából megfelel.
Nyugodtan ráfoghatjuk, hogy apa.

Lucentio:

Mi a teendő ezzel, Tranio?

Tranio:

Ha elhiszi majd füllentésemet,
Vincentiónak adja ki magát,
És Baptistával ugyan úgy beszél,
Ahogy maga Vincentio beszélne.
Csak udvarolj. Én dolgozom tovább. *Lucentio*
és Bianca el. Iskolamester belép.

Iskolamester:

Uram, köszöntlek.

Tranio:

Uram, Isten óvjon.

Hová szándékozol? Közel, vagy messze?

Iskolamester:

Úgy tíz-tizennégy nap még az utam.
Majd újra indulok. Rómába mék.
S ha Isten éltet, célom Tripolisz.

Tranio:

Honnan való vagy?

Iskolamester: Én? Mantuai.

Tranio:

Te Mantuából jössz uram, csak így?
S egyáltalán nem félted életed?

Iskolamester:

Az életem? Mi baj van itt? Beszélj.

Tranio:

Ki Mantuából Páduába jön,
Meghal. Dehát ezt nem tudod. A ti
Hajóitok Velencében maradtak,
S a herceg összeveszvéen hercegekkel,
Épp most kiadta nyílt parancsban azt.
De persze ezt te még nem tudhatod.
Mert úton voltál. Már érted, uram.

Iskolamester:

Ez kínos helyzet. És még súlyosabb,
Hogy váltót hoztam el, firenzeit,
Melyet beváltanom csak itt lehet.

Tranio:

Ez baj nem volna még. Ezt vállalom.
Bízd rám, fogadd meg jó tanácsomat.
De mondd csak, kérlek, Pisát ismered?

Iskolamester:

Természetes. Már gyakran voltam ott,
A súlyos, gazdag polgárok között.

Tranio:

Ismersz talán ott egy Vincentiót?

Iskolamester:

Nem ismerem, csak dúsgazdag hírét.
Kereskedő. Temérdek pénze van.

Tranio:

Ő az apám. És roppant érdekes,
Hogy mily nagyon hasonlítasz reá.

Biondello *félre*: Roppant hasonlít. Mint egyik
tojás a másik létrához.

Tranio:

Látod, most én meg tudlak menteni.
S ezt jószívvel meg is teszem neked.

Hidd el, meg nem becsülhető szerencséd,
 Hogy annyira emlékeztetsz reá.
 Használd nevét és nagyszerű hírét,
 Szállj meg házamban, én ellátlak ott.
 Viselkedjél nagyon vigyázva, hisz
 Te értesz engem. Így veszélytelen.
 Maradhatsz itt, míg dolgod végezed.
 Remek megoldás, elfogadhatod.

I s k o l a m e s t e r :

Uram, míg élek, fennen hirdetem
 Életmentő nagylelkűségedet

T r a n i o :

Helyes. Jöhetsz velem. S nagyon vigyázz.
 Mert egy körülményt most megsúghatok:
 Apám jöttét már várják itt nagyon,
 Mert móríngot kell majd alkudnia.
 Baptista egyik lányát elveszem.
 Ezt védsd elmédbe és mostan kövess,
 Hogy méltó öltözéked felvehesd. *El.*

4. JELENET.

Petrucchio házában szoba.

G r u m i o :

Nem, igazán. Szavamra, nem merem.

K a t ó :

Ha rossz nekem, még rosszabbá teszi.
 Mért vett el, hogy éhen vesszek itt?
 Apámnál, hogyha koldus kéreget,
 Az alamizsna, az kijár neki,
 Vagy legalább jó szót kap biztosan.
 De én, ki eddig nem tanultam kérni,
 Sőt kérnem eddig nem kellett soha,
 Az álom s étel híjján szédülök.
 Zajjal tart ébren, s zajt ad enni csak,
 S ami legjobban bosszant, úgy kínozt,

Mint hogyha gyengédségből tenne így.
Mint hogyha étel s alvás nagy veszélyt
Okozna és ő attól védene.
Kérlek, keríts bármily ételt nekem.
Akármilyet. Szörnyű éhes vagyok.

Grumio:

Egy borjúláb talán nem lenne rossz.

Kató:

Az nagyszerű. Csak hozd, gyorsan, kérlek.

Grumio:

Nem, mégsem. Az túlvérmes eledel.
De mondjuk, egy kis bélszín. Megfelel?

Kató:

Bélszín? Imádom. Kérlek, hozd hamar.

Grumio:

Az is túlvérmes. Nem, mégsem merem.
De marhahús és mustár megfelelne?

Kató:

Az nagyszerű. Azt roppant kedvelem.

Grumio:

Nem jó. A mustár, az túlfűszeres.

Kató:

Hát hadd a mustárt. Add a marhahúst.

Grumio:

Mustár nélkül a marhahúst? Nagyon
Sajnálom, asszonyom: azt nem lehet.

Kató:

Hát add mustárral. Csak valamit adj már!

Grumio:

Legjobb talán, ha csak mustárt hozok.

Kató:

Gonosz cseléd, ördög vitt volna el!
Szavakat adsz étel helyett nekem? *Megüti.*
Fene egyen meg mindnyájatokat.
Eredj innén, mert nem tudom, mi lesz.

Petrucchio húséttel bejön, vele Hortensio.

Petrucchio:

Hogy van Katóm? Miért búsulsz, szívem?

Hortensio:

Ily hidegen fogadsz?

Kató:

Jéghidegen.

Petrucchio:

Légy jókedvű. Tekints reám vígan.

Nézd, milyen gondos, kedves férj vagyok:

Magam sütöttem ezt, magam hozom. *Asztalra teszi az ételt.*

S ezért méltó hálát remélek én.

Egy szót se szólsz? Akkor nem is vagy éhes.

S figyelmem teljességgel céltalan.

Vigyétek el.

Kató:

Nem, nem, maradjon itt.

Petrucchio:

Meg kell köszönni minden kedvességet.

Köszönd meg szépen, mielőtt eszel.

Kató:

Köszönöm szépen.

Hortensio:

Uram, botrányosan viselkedel.

Menj innen. *Katóhoz.* Én itt maradok veled.

Petrucchio *súgva Hortensióhoz:*

Edd meg magad. Ne hagyj semmit belőle.

Katóhoz:

Egészségedre kívánom, szívem.

Egyél nyugodtan. Aztán, édesem,

Apádhoz viszlek, s ottan nagyszerű

És jókedvű mulatságot csapunk.

Csípd ki magad, végy szép selyemruhát,

Aranygyűrűt, bársonyköpenyt, puhát,

Gyöngysort, fejdísz, kőöntyűt, karkötőt,

Hajadban gyémántforgót, reszketőt...

Vagy nincs ilyesmid? Vedd meg, angyalom.

Hogy legszebb légy, ez legszebb alkalom.

Szabó belép.

Gyerünk, szabó, mutasd meg holmidat,
Mutass ruhát. *Divatárushoz.* S te, lássuk, mit
mutatsz.

Divatárus: A megbeszélt fejdísz hozom, uram.

Petruccio:

Miféle rossz bögrét kínálsz nekem?
Bársonyból bögre? Fúj, ne lássam ezt.
Tökhéj ez, gyermekjáték, babarongy,
Vidd innen, vidd. És nagyobbbat mutass.

Kató:

Nem kell nagyobb. Ez éppen divatos.
Az úrinők ma ilyet hordanak.

Petruccio:

Légy úrinő, szerény, kedves, szelíd,
Majd akkor kapsz.

Hortensio félre: No addig várhatunk.

Kató:

Már engedj meg, beszélnem csak szabad.
Elvégre nem vagyok gyerek. Nagyobb
Urak már meghallgatták nézetem,
Te is hallgasd meg, vagy tömd be füled.
Ha most ki nem tárhatnám szívemet,
Hát én bizony megpukkadnék belé.
Mivel pedig robbanni nem kívánok,
Hadd áraszam ki szóban mérgemet.

Petruccio:

Úgy van, szívem. Joggal mérges lehetsz.
Ez nem fejdísz. Ez bársony sütemény.
Imádom nagyszerű ízlésedet.

Kató:

Fütyülök rád, én a fejdísz imádom.
Mást nem veszek. Csak ezt veszem. Csak ezt!

Petruccio:

Bocsánat, hátra van még a ruhád. *Int a szabó-
nak, aki felmutatja.*

Szent Isten, láttak már ily maskarát?
Ez ágyúcső, nem ruhaujj, barátom

S mért van kockázva, mint a linzi torta?
Itt lánc, ott ránc, itt fodor, ott bodor,
Illatszeres üvegre kell ezt adni,
Megörültél, hogy ilyesmit csinálsz?

Hortensio félre:

Ebből nem lesz kalap sem, ruha sem.

Szabó:

Uram, te azt parancsoltad nekem,
Hogy finom, jó és divatos legyen.

Petruccio:

Valóban mondtam ezt, de azt soha,
Hogy ily nevetséges dolgot csinálj.
Szedd sátorfádat és indulj haza,
Nem ezt rendeltem. Ezt át nem veszem,
Értékesítsd ott, ahol tudod.

Kató:

De hiszen ez a ruha nagyszerű.
Ízléses, finom és szabása jó.
Nem tűröm, hogy bábút csinálj belőlem.

Petruccio Szabóhoz:

Nem tűröm, hogy bábút csinálj belőle!

Szabó:

Úgy érti, te csinálsz bábút belőle.

Petruccio:

Példátlan szemtelenség. Hallod-e,
Te kecske,
Te fertályrőfös cérnarágó féreg,
Te vászonhős, te varrótű, te bolha!
Az én házamban így beszélsz velem?
Most már jobb lesz, ha elhordod magad.
Saját rőföddel úgy fejen tisztellek,
Hogy azt el nem felejtheted soha!
Elrontja a ruhát s még jár a szája!

Szabó:

Tévedsz, uram. Én rendelés szerint
Csináltam minden apró részletet.

Grumióra mutat.

A rendelést ő hozta pontosan.

Grumio:

Anyagot vittem és nem rendelést.

Szabó:

És mit vártál, hogyan készítem el?

Grumio:

Cérnával, tűvel, mint ahogy szokás.

Szabó:

Volt szó szabásról, vagy nem volt? Felelj!

Grumio: Nézd, te szabó, te már sok embernek a szemébe néztél és sokkal elbántál. Hát velem nem fogsz elbánni, figyelmeztetlek, mert nem nézek a szemedbe. Én azt mondtam a gazdának, csinálja meg az anyagból a ruhát a legutolsó divat szerint. Szabásról nem beszéltem, tehát hazudol.

Szabó: Csakhogy én feljegyeztem pontosan, mi a legutolsó divat, a rendelés szerint.

Petrucchio: Halljuk.

Grumio: Vakulj meg mind a két szemedre, ha nem mondasz igazat.

Szabó olvas: „A ruha mindenekelőtt bősabású legyen.”

Grumio: Ha azt mondtam, hogy bősabású ruha legyen uram, varras bele ebbe a ruhába és korbácsoltass meg engem selyemcérnával. Én csak annyit mondtam, hogy ruha legyen.

Szabó: „Kicsiny, körülérő köpennyel.”

Grumio: Csak a köpenyt ismerem el.

Szabó: „Az ujjak a furcsa új szabás szerint vágva.”

Petrucchio: Úgy van, ez a legnagyobb disznóság, az ujjak.

Grumio: Tévedés, tévedés! Szabó. Azt mondtam, hogy „vágva”, ez igaz. Úgy értettem, hogy vágd ki az ujjakat az anyagból és varrd oda. *Harcias állásban.* Ha kétségbevonod, amit

mondok, vedd elő a gyűszűdet és állok rendelkezésedre.

Szabó: Magad tudod legjobban, hogy hazudol. *Lo-bogtatja a rendelést.* Ez a fegyverem.

Grumio: Úgy? Helyes. Legyen ez a fegyvered, nekem add a rőföt. Gyerünk.

Hortensio: De hogyan harcoljon papírral rőf ellen?

Petrucchio: Ne beszéljünk annyit, ez a ruha nem nekem való.

Grumio: Úgy van. A mi úrnőnknek való!

Petrucchio: Nem. Szabóhoz. Vidd, a gazdád csináljon vele, amit akar.

Grumio: Micsoda? Az a gazember csináljon az én úrnőm ruhájával, amit akar? . . . Azt már nem!

Petrucchio: Miket beszélsz itt? És hogy érted ezt?

Grumio:
Uram, ennek mélyebb értelme van.
Tiltakozom.

Petrucchio *súgva Hortensiohoz*:

A szabó persze kapja meg a pénzét.
Szabóhoz. Unlak, barátom. Szedd a sátor-
fádat.

Hortensio *súgva*:

Ne félj, a pénzed holnap megkapod,
Akármit hallasz itt, ne adj rá semmit.
Most menj. A mestered tiszteltetem. *Szabó és
Divatárus el.*

Petrucchio:

Hát akkor jöjj, szívem, derék atyádhoz,
Ez egyszerű ruhád is megteszi.
Ruhánk csekély, de erszéyünk dagadt,
A testet is a lélek gazdagítja,
S mint zord felhőkön átragyog a nap,
Kopott ruhát is fényesít a jellem.

A szajkó színes, míg a fülmile
 Szürkén is sokkal édesebb madár,
 Vagy nem sokkal jobb-é a rántott harcsa,
 Mint hencegő színével az aranyhal?
 Ne félj, Katóm, légy bár kissé kopott,
 Lelked rangján az nem ront semmit is.
 Ennek gondját csak hárítsad reám,
 Légy jókedvű, és induljunk legott
 Atyádhoz jól mulatni, szórakozni
 Gyerünk azonnal. Szólj személyzetemnek,
 A lovak az erdőnél várjanak.
 Ott felszállunk. Addig gyalog megyünk.
 Most hét az óra. Szépen indulunk,
 Estére ott leszünk, úgy számítom.

Kat ó:

Hét óra most? Fél kettő már, uram!
 Éjfél lesz már, mikor megérkezünk.

Petrucchio:

Azt mondtam hét, s te már ellenkezel,
 Akármit mondok, szólok, vagy teszek,
 Te csak ellenkezel. Hát így is jól van.
 Ma nem megyünk. S csak akkor indulunk,
 Ha annyi óra lesz, ahányat mondok.

Hortensio:

Ez idomítja még a napot is. *Elmennek.*

5. JELENET.

Pádua.

Baptista háza előtt.

*Belép Tranio és az Iskolamester, aki Vincentionak
 öltözött.*

Tranio:

Ez az a ház. Tehát kopogtatunk?

Iskolamester:

Lehet. Hanem Baptista úr talán

Emlékszik még rám. Úgy húsz éve, hogy
A Pegasus-szállóban, Génúában
Együtt laktunk mi ketten, ő meg én.

Tranio:

Ne félj, csak tarts ki mellettem, miként
Egy jó és bőkezű apához illik.

Iskolamester:

Csak légy nyugodt. Itt jön az inasod.
Kár, hogy nem iskolázott. *Biondello belép.*

Tranio:

Bízd rám, ő nem csinál bajt. *Biondellohoz:*
Halled-e,

Jól szádba rágtam leckédet. Figyelj.
Ez itt apám. És ehhez tartsd magad.

Biondello:

Jól van, tudok mindent.

Tranio:

Baptista úrnak mit mondtál tehát?

Biondello:

Azt, hogy Velencében járt jó atyád,
S itt véletlen találkoztál vele.

Tranio:

Derék flú vagy, tallért érdemelsz. *Borravalót ad.*
Itt jön Baptista. Most vigyázz, uram.

Belépnek Baptista és Lucentio.

Baptista úr, jó, hogy találkozunk. *Az iskola-*
mesterhez

Itt ez az úr, kiről szóltam neked,
Légy most hozzám jó, bőkezű apa,
A szép Biancát hadd vehessem el.

Iskolamester:

Várj csak, fiam. *Baptistához:*
Uram, hadd mondom el: pár üzletem
Dolgában felkeresvén Páduát,
Fiam beszámolt arról, hogy nagyon
Szívébe zárta szép leányodat,
Én ismerem kiváló híredet,

S ha lányod és fiam szerelmesek,
Én azt hiszem, soká ne várjanak,
A választáshoz hozzájárulok;
Ha tetszéssel ez találkozik,
S megállapodni hajlandó vagy, én
A legnagyobb készséggel itt vagyok.
A hozományt én nem is firtatom,
Hiszen jó híred bőven biztosít,
Hogy ezt a kérdést nem kell bántanom.

Baptista:

Hadd válaszoljak, engedd meg nekem.
Beszéded tiszta és derék beszéd.
Valóban így van: lányom és fiad
Egymásba lángolón szerelmesek,
Vagy legalábbis ezt mondják nekem.
Ha más megjegyzésed nincs tehát,
Fiad mellé állsz és leányomat
A kellő nagy móringgal látod el,
Nem is kell többé tárgyalnunk tovább:
Fiadnak adtam gyermekem kezét.

Tranio:

Ó köszönöm. Hol kössük meg tehát
A szerződést, mely mind a két felet
Megnyugtatóan kötelezheti?

Baptista:

Nem házamnál, kérlek, Lucentio.
A falnak is van füle, tudjuk azt.
Nagyon figyel ránk a vén Gremio,
Nem lenne jó, ha rajtakapna minket,

Tranio:

Hát akkor nálam, hogyha gondolod,
Atyám is ott van és ma éjszaka
Mindent megtárgyalunk zavartalan.
Ezt az inast küldd el leányodért,
A közjegyzőről én gondoskodom,
Csak sajnos, ily körülmények között
Nem csaphatunk illendő lakomát.

Baptista:

Így is jó lesz, szaladj csak, Cambio.
Bianca lányom készüljön hamar,
Amit most hallottál, mondd el neki:
Vincentio úrral megállapodtunk,
Hogy esküvő lesz. Áldásom reá.

Lucentio:

Reá és a boldog Lucentiora.

Tranio:

Ne ábrándozz most, szedd a lábadat *Lucentio*
odébb megy.

Baptista úr, kérlek téged, kövess,
Nagy ételsorral nem szolgálhatok,
Inkább majd Pisában kipótolom.

Baptista:

Megyek.

Tranio, Iskolamester, Baptista el

Biondello:

Cambio!

Lucentio:

Mit akarsz, Biondello?

Biondello:

Láttad, mikor a gazdám intett és nevetett rajtad?

Lucentio:

Mit akarsz ezzel mondani?

Biondello: Semmit! De azért maradtam itt, hogy
jeladásainak mélyebb erkölcsi jelentőségét ki-
fejtsem.

Lucentio: Fejtsd, kérlek, fejtsd.

Biondello: Tehát. Baptista rendben van, el van
intézve. Tárgyalni fog az álfiúval és annak ál-
apjával.

Lucentio: És?

Biondello: Te pedig leányát odahozod a vacso-
rához.

Lucentio: Aztán?

Biondello: A San Luca öreg plébánosa bármely órában rendelkezésedre áll.

Lucentio: Tehát? Tehát?

Biondello: Többet nem mondhatok, legfeljebb annyit, hogy még ők egy álszerződés felett áltárgyalást folytatnak, te folytasd a magad dolgát igazán és „cum privilegio ad imprimendum solum“ vidd a leányt a templomba, fogd a papot, a kántort, szerezz valami tanukat, És hogyha ezzel minden vágyad elintézve nincs, Akkor búcsúzz el kedvesedtől még ma, mint a pinty.

Lucentio:

Várjál csak... Biondello...

Biondello: Nem várok. Ismertem egy lányt, aki éppen csak kiment egy délután a kertbe petrezselyemért, hogy megetesse a nyulat, mikor hirtelen feleségül vették. Tégy így, uram. Légy víg, uram. Az én dolgom elmenni a San Luca templomba, hogy mikor te ott leszel az aráddal, én ott leszek a baráttal. *El.*

Lucentio:

Én ott leszek vele, ha ő is eljő.

Reményeimre mért borulna felhő?

Ő szép leány, mint szolgád megyek érted.

Hogy azután az urad legyek s férjed. *El.*

6. JELENET.

Országút.

Bejönnek Petrucchio, Kató és Hortensio.

Petrucchio:

Gyerünk, gyerünk. Vár jó apádnak háza.

Mily édesen tündöklük ránk a hold.

Kató:

A hold? A nap. Most nincsen éjszaka.

Petrucchio:

És én pedig azt mondtam, hogy a hold.

Kató:

Hiába mondd, mikor az a nap.

Petrucchio:

Anyám fiára, — és az én vagyok, —
Megesküszöm, hogy hold az, mert különben
Apád házába rögtön nem megyek,
S a kantárszárat visszafordítom.
Mindég, mindég, mindég ellenkezel!

Hortensio *súgva Katóhoz:*

Hagyd rá, különben visszafordulunk.

Kató:

Ha már ily messze jöttünk, jó uram,
Legyen hát hold, vagy amit épp akarsz
Nevezd viharlámpának, rád hagyom,
És nagy meggyőződéssel elhiszem.

Petrucchio:

Azt mondtam: hold!

Kató:

Hát persze, hogy a hold.

Petrucchio:

Miért hazudsz? Az nem hold. Az a nap.

Kató:

Úgy van. Valóban. Most látom: a nap.
S ha szerinted nem nap, hát nem a nap.
A hold, mint véleményed, változik,
De változzék tovább, mit bánom én.
Amit mondasz, ahhoz tartom magam.

Hortensio *Petrucchiohoz, súgva:*

Ezt jól csináltad. Győztél, azt hiszem.

Petrucchio:

Gyerünk, gyerünk. Eldobtam a követ.
Az leesik, megnyugszik s rendbe' van.
De milyen társaságot látok itt? *Vincentio be*
Jó reggelt, szép kisasszony, merre mégý?
Hát mondd Kató, de őszintén felelj,

Láttál ennél üdébb ifjú leányt?
Az arcocskája rózsás és fehér,
S e rózsás és fehér mennybolton, ah,
Mily szép szemek égnek, mint csillagok.
Bűvös leány, ismét köszöntelek.
Kató, öleld meg őt, csak mert olyan szép.

H o r t e n s i o *félre:*

Még megörjíti ezt az idegent.

K a t ó :

Bimbózó szűz, te friss, ifjú virág,
Hová készülsz és merre van hazád?
Mily boldogok ily szép kislány szülői,
S mily boldog lesz a férfi majd, kinek
Átnyujtod szép cseresznyeajkadat.

P e t r u c c h i o :

Kató, csak nem vagy örült? Nézz reá,
Hervadt vén agg ez, ráncos és kopasz,
Hogy nevezheted kisleánynak őt?

K a t ó :

Öreg nagyúr, bocsáss meg, szememet
Elkápráztatta már a napsütés.
Már minden zöld, amire nézek itt.
Nem vettem észre tisztos korodat,
A tévedést bocsássad meg nekem.

P e t r u c c h i o :

Bocsáss meg néki és mondd meg, uram,
Hová haladsz. Ha egyfelé megyünk,
A társaságod tisztesség nekünk.

V i n c e n t i o :

Uram, s te jókedvű kis úrihölgy,
Kitől, megvallom, meghökkentem kissé,
Nevem Vincentio. Pisában lakom,
A céloom Pádúa. Ott akarom
Találni rég nem látott fiamat.

P e t r u c c h i o :

Ki a fiad?

Vincentio:

Neve Lucentio.

Petrucchio:

Tudd meg, hogy ez pompás találkozás.
Korod s a törvény egyformán jogot
Ad arra, hogy atyánknak szerepelj.
A hitvesem testvére, úgyhiszem,
Már hozzámént fiadhoz. Légy nyugodt,
S ne kérdezz semmit. Nagyszerű leány,
Gazdag, neves, rangos, előkelő,
És olyan művelt, hogy minden nemes
Büszkén vihetné hitvesként haza.
Ölelj meg engem, jó Vincentio,
S poroszkáljunk most már együttesen
Fiadhoz, mind oly kedves érkezők.

Vincentio:

De ez való? Vagy csak tréfáltok itt?
Mint széleskedvű vidám vándorok,
A vénnel, kit elé találtatok?

Hortensio:

Nem, nem tréfálunk. Mindez színigaz.

Petrucchio:

Gyerünk és lássuk, hogy mi az igaz.
Előbb tréfáltunk, hozzuk helyre azt.

Petrucchio, Kató, Vincentio *el.*

Hortensio:

Petrucchio, visszaadtad szívemet.
Fel az özvegyhez. Ha okoskodik,
Most már egy más Hortensio van itt.

ÖTÖDIK FELVONÁS.

1. JELENET.

*Pádua.**Lucentio háza előtt.*

*Egyik oldalon jönnek Biondello és Lucentio és Bianca,
másik oldalon Gremio járkal.*

Biondello:

Csendesen, uram, de hamar. A pap kész.

Lucentio: Repülök, Biondello. Csak attól félek, hogy rád otthon hirtelen szükség lehet. Talán most búcsúzzunk el.

Biondello: Nem, nem, a templomig nem hagylak el. Ha már a templomban tudlak, sietek vissza a gazdámhoz, ahogy tudok. *Lucentio, Biondello és Bianca el.*

Gremio:

Csodálom, hogy mért nem jön Cambio.

Belépnek Petrucchio, Kató, Vincentio, Grumio, cselédek.

Petrucchio:

Tessék uram, Lucentio otthona.

Miénk odébb van a piac felé.

Ezért búcsúzunk, ha megengeded.

Vincentio:

De így csak el nem engedlek, fiam?

Legyen szerencsém, jöjjetek be csak,

Akad majd egy kis harapnivaló. *Kopog.*

Gremio:

Tárgyalnak bent, erősebben kopogj.

Iskolamester *fent az egyik ablakban megjelenik:*

Ki óhajtja szétzúzni a kaput?

Vincenzio:

Lucentio úr itthon van, uram?

Iskolamester:

Itthon, de nem beszélhet senkivel.

Vincenzio: Hátha valaki hoz neki száz aranyfontot házassági költségekre, akkor sem beszélhet?

Iskolamester: Csak tartsd meg a pénzedet. Amíg én élek, neki arra nem lesz szüksége.

Petrucchio: Látod? Mondtam neked, milyen népszerű a fiad Páduában. *Fel az ablakba.* Hanem te ott fenn, uram, hogy zavar ne legyen, szíveskedjél megmondani Lucentio úrnak, hogy az apja megjött Pisából és itt van a kapuban.

Iskolamester: Ne járjon a szád. Az apja megjött Pisából, de itt van az ablakban.

Vincenzio: Te vagy az apja?

Iskolamester: Úgy van, uram, ha az anyjának hihetek.

Petrucchio: *Vincenziohoz:* Hallod-e, uram, ez csinos dolog. Hát te másnak adod ki magad?

Iskolamester: Fogjátok meg azt a szélhámost. Az én nevemben akar becsapni valakit, ebben a városban.

Biondello *belép:* Bekísértem őket a templomba. Isten adjon nekik szerencsés nászutat. De kit látok itt: az én öreg gazdámat, Vincenzio urat. Pedig sem ő, sem én nem kellünk már itt semmire.

Vincenzio *meglátja:* Gyere csak ide, léhűtő!

Biondello: Azt még meggondolom, uram,

Vincentio: Gyere ide, csirkefogó, azt mondtam!
Vagy már elfelejtettél?

Biondello: Dehogy felejtettelek, uram. Nem is felejlhettelek el, hiszen soha életemben eddig nem láttalak.

Vincentio: Micsoda, te semmirekellő, soha nem láttad a gazdád atyját, Vincentio urat?

Biondello: Azt? Azt láttam. Az én érdemes öreg gazdám ott néz ki az ablakon.

Vincentio: Micsoda? *Pofonüti Biondellot.*

Iskolamester: Fiam! Baptista úr! Fiam! Segítség! *Eltűnik.*

Petruccio: Álljunk odébb, Kató, és várjuk meg, hogy mi lesz ennek a vitának a vége. *Félrevonulnak, Iskolamester, Baptista, Gramio és cselédek alul kilépnek.*

Tranio: Ki vagy te, hogy szolgálmat pofozod?

Vincentio: Ki vagyok én? És te vajjon ki vagy? Nézd csak ezt a gazfickót, az embernek megáll az esze. Selyemkabát, bársonynadrág, bíborköpeny! És kürtős kalap! Nahát, engem aztán megáldott az Isten. Mialatt otthon minden garast a fogamhoz verék, a fiam meg az inasa kétkézzel szórják itt az egyetemen a pénzt.

Tranio: Én az egészet nem értem.

Baptista: Megörült ez az ember?

Tranio: Uram, külsőre nézve rendes és józan öregúrnak látszol, de szavaid bolondra vallanak. Mit tartozik az rád, ha én akár aranyba és gyémántba öltözöm? Telik nekem erre, apámnak legyen hála.

Vincentio: Apádnak? A bergamoi vitorlafoltozónak?

Baptista: Tévedés, uram, tévedés. Kinek képzeled te ezt az urat?

Vincentio: Képelem? Dehogy képelem, tudom.

Hároméves kora óta eszi a kenyereimet, a neve Tranio.

Iskolamester: Mondom, hogy elmebajos. Tudd meg, hogy ez Lucentio, egyetlen fiam és minden birtokaimnak örököse. Én meg Vincentio vagyok.

Vincentio: Lucentio! Ez a gaz szolga megölte a fiamat és helyette szerepel! Fogjátok meg azonnal! Fiam, fiam, mi lett veled? Gazember, azonnal mondd meg, hová tetted a fiamat!

Tranio: Hívjatok rendőrt, ez így nem megy tovább. *Szolga rendőrt hoz.* Vigye ezt az örült embert a börtönbe. Baptista atyám, kérlek, tégy róla, hogy elvigyék innen.

Vincentio: Engem a börtönbe?

Gremio: Rendőr, álljunk meg! Ezt az embert nem szabad letartóztatni!

Baptista: Ne beszélj, Gremio. Igenis, csak vigyék börtönbe.

Gremio: Én csak annyit mondok, hogy vigyázz. Ebben a dologban ne higgy senkinek. Meg mernék esküdni, hogy ez az igazi Vincentio.

Iskolamester: Esküdj, ha mersz.

Gremio: Nem merek

Tranio: Látod? Szóval én Lucentio vagyok-e vagy sem?

Gremio: Téged Lucentionak tudlak, az igaz.

Baptista: Most már elég volt. Ezt a vén lóköttőt vigyék a dutyiba.

Vincentio: Így bánnak itt a tisztességes idegenekkel? Igazán disznóság! *Belép Biondello, Lucentio és Bianca.*

Biondello: Jaj, jaj, nagy bajban vagyunk. De ő is amott. Most aztán mentsd meg a helyzetet, uram.

Lucentio:

Bocsáss meg, jó atyám. *Letérdel.*

Vincenzio:

Te élsz, fiam?

Biondello, Tranio és Iskolamester elmenekülnek.

Bianca:

Bocsáss meg, jó atyám. *Letérdel.*

Baptista:

Mi rosszat tettél?

Hol van Lucentio?

Lucentio:

Itt van Lucentio,

Való fia a valódi apának.

Elmédnek cselt adtunk mi eleségül,

És lányodat elvettem feleségül.

Gremio:

Csalás, csalás! Mindnyájunkat becsaptak!

Vincenzio:

Hová lett Tranio, a gaz cseléd,

Aki orromnál fogva vezetett?

Baptista:

S ez valóban nem Cambio tehát?

Bianca:

Csak volt. Lucentióvá változott.

Lucentio:

E sok csodát a szerelem tévé.

Én szolgálommal cseréltem szerepet,

Én szolga voltam, s úr helyettem ő,

Amíg szívem hajója ravaszul,

A boldogság révébe eljutott.

Apám, bocsáss meg Tranionak, ő

Az én parancsomat követte csak.

Vincenzio: Megbocsátok, de beverem az orrát.

Képes lett volna engem becsukatni.

Baptista *Lucentiohoz:* Hanem hallod-e, fiatal-

ember, te elvetted a leányomat az én beleegyezésem nélkül?

V i n c e n t i o : Ne félj, Baptista, nem fogod kárát vallani. De én az én dolgomat nem hagyom abba. *El.*

B a p t i s t a : Én is az egésznek végére akarok járni. *El.*

L u c e n t i o :

Ne félj, szívem, majd megbékítjük őt.
Ketten el.

G r e m i o :

Felsültem és itt állok. Nincs mit tenni.
A lakomán majd bőven fogok enni.
El. Petrucchio és Kató előrejönnek.

K a t ó :

Gyerünk utánok, nézzük, hogy mi lesz.

P e t r u c c h i o :

Mehetünk, de előbb csókolj meg.

K a t ó :

Itt az utcán?

P e t r u c c h i o :

Mi az? szégyelled az uradat?

K a t ó :

Isten őrizz! Csak a csókolózást szégyellem.

P e t r u c c h i o :

Jól van, akkor megyünk haza. *Szolgákhoz.*
Emberek, megfordulni!

K a t ó :

Nem, nem, inkább megcsókollak! Csók. Kérlek,
ne menjünk vissza.

P e t r u c c h i o :

Lásd, úgy-e jó volt? Most mehetünk oda.
S tanuld meg ezt: jobb későn, mint soha.
Ketten el.

2. JELENET.

Lucentio házának egy terme.

Terített asztal. Jönnek Baptista, Vincentio, Gremio, Iskolamester, Vincentio, Lucentio, Bianca, Petrucchio, Kató, Hortensio, Özvegy, Tranio, Biondello, Grumio és más szolgák.

Lucentio:

Sokára bár, de egy nótát fújunk,
S ha véget ért a mérges háború,
Elmúlt viszályokon, nevetni kell.
Köszönts atyámat, drága hitvesem,
Mig én atyádat üdvözlöm viszont.
Petrucchio és Kató, testvéreim,
Hortensio, szerelmes özvegyeddel,
Szerény házamnál mind Isten hozott.
Étvágyba' itt, remélem, nincs hiba,
Üljünk le az Istenhozott után,
Csevegjünk szépen és főként együnk. *Leülnek.*

Petrucchio:

Folyton csak ülni, folyton lakomázni.

Baptista:

A páduai vendégszeretet.

Petrucchio:

Nem kapni itten mást, csak kedveset.

Hortensio:

Bár igaz volna, kettőnk érdekében.

Petrucchio:

Az özvegy miatt aggódol, fiú?

Özvegy:

Miattam kár aggódni bárkinek.

Petrucchio:

Ne légy érzékeny, ő érző kebel,
Úgy értem, hogy fél tőled vőlegényed.

Özvegy:

Leforrázott macska esőtől is fél.

Petrucchio:

A válasz kackiás.

Kató: Viszont homályos.

Özvegy:

Homályosan fogant, de érti férjed.

Petrucchio:

Tőlem fogant? Nálad? Mit szól a kérőd?

Hortensio:

Hogy helyzeted foganta ezt a választ.

Petrucchio:

Remek viszonzás. Csókot néki, özvegy!

Kató:

Leforrázott macska esőtől is fél?

Kérlek, mondd meg nekem, hogy érted ezt?

Özvegy:

A férjed bestiával megvert férfi,

Tehát a más dolgát is ehhez méri.

Tessék, most már tudod, hogy értem.

Kató:

Te aljas dolgot értesz!

Özvegy:

Hogyne, téged.

Kató:

Válaszra méltatlak: aljas vagyok.

Petrucchio:

Ne hagyd magad!

Hortensio:

Ne hagyd magad!

Petrucchio:

Nyelveljenek! Kató győz biztosan!

Hortensio:

Tiszttem megbízni kedvesemben.

Petrucchio *poharát Hortensiora emeli:*

Igyunk tisztetre, tisztelt tiszturam. *Nevet.*

Baptista *Gremiohoz:*

Eszük vágása gyors. Mit szólsz ehhez?

Gremio:

Úgy vágnak, mint a pengék, mondhatom.

Bianca:

A szarvasok agancsa váгна így,
Ha ész helyett a szarvuk küzdene.

Vincenzio:

Felébredtél, menyecske? Érdekes.

Bianca bólint:

De fel nem riadván, alszom tovább.

Petrucchio:

Azt már nem, angyal! Elmészkedni kezdte?
Maradj csak egy-két csattanós válaszra.

Bianca:

Csattogjon nektek a fülemüle.
Mi más bokrot találunk majd magunknak.
Keressetek. Bianca, Kató, Özvegy el.

Petrucchio:

Jó nyelve van. Hé, fickó, Tranio,
Reád iszom, ki madarászni mentél,
De másé lett az édes kis madár.

Tranio:

Uram, ne bánts engem, vadászkutyát:
Vadat fogtam, de gazdám élvezi.

Petrucchio:

Eb vagy. S az ebnek felkopik az álla.

Tranio:

Lehet. De olykor maga a vadász
A zsákmánnyal sehogysem boldogul.

Baptista:

Ezt megkaptad, Petrucchio fiam.

Lucentio:

Derék válasz volt, kedves Tranio.

Hortensio:

No, nagylegény, most válaszolj, ha tudsz.

Petrucchio:

A tréfa jó volt. Csakhogy nálam is,

Jobban megsujtott mindkettőtöket,
Kik zsákmánytokkal még rosszabbul álltok.

Baptista:

Ne túlozzunk, fiam, Petrucchio,
Legrémesebb lányom neked jutott.

Petrucchio:

Ezt nem hiszem. Vagy egy kis próba kell?
Küldjön közölünk párjáért kiki,
S amék asszony legengedelmesebb,
A fogadást annak a férje nyerje.

Hortensio:

Nagyon helyes. A tét mi?

Lucentio:

Hús arany.

Petrucchio:

Hús arany?
Sólyomra vagy kutyára azt lehet,
De hitvesemre százennyit teszek.

Lucentio:

Hát mondjuk, száz.

Hortensio:

Tartom.

Petrucchio:

Hát száz. No jó.

Hortensio:

Ki kezdi?

Lucentio:

Majd én. *Biondello*hoz
Menj, hívd ide a feleségemet.

Biondello:

Megyek. *El.*

Baptista:

Felét tartom, fiam. Bianca jön.

Lucentio:

Én nem veszlek be, mert biztos vagyok.
Biondello vissza.
Mit mondott?

Biondello:

Azt üzente, jó uram,
Hogy dolga van, sajnálja, nem jöhet.

Petrucchio:

Mit? Dolga van? Sajnálja, nem jöhet?
Hát válasz ez?

Gremio: Bizony, megeshetik.

S imádkozzál, hogy ily választ ne kapj.

Petrucchio:

Jobbat kapok!

Hortensio *Biondello*hoz:

Menj, kérlek, és hívd feleségemet,
Hogy kéretem. *Biondello el.*

Petrucchio: Mi az? Még kéreted?

Hát akkor csak jön!

Hortensio: Sajnállak nagyon,

De a tied kérésre sem fog jönni.

Biondello be.

Nos, hol az asszony?

Biondello:

Azt mondta, hogy nagyon jól diskurál,
Te menj hozzá. Mert ő most nem jöhet.

Petrucchio:

Gonosz dolog. Egy asszony így üzen?
Ezt nem tűrném, megmondom hangosan.
Te Grumio, úrnődhöz menj hamar.
Parancsolom, hogy jöjjön most ide.
Grumio el.

Hortensio:

A válasz szép lesz.

Hogyhogy?

Hortensio:

Nem jön el.

Petrucchio:

Akkor dolgunknak, sajnos, vége van.

Baptista:

Itt jön Kató. Hát ilyet még nem láttam.

Kató:

Mért hívsz, uram? Mit óhajtasz velem?

Petrucchio:

Hol van húgod, s Hortensio neje?

Kató:

Beszélgetnek a kandalló tűzénél.

Petruccio:

Hozd ide őket. Hogyha ellenkeznek,
Pofozd őket férjükhöz. Szedd a lábad,
Egy-kettő, hozza el nekem.

Kató el.

Lucentio:

Ha léteznek csodák, hát ez csoda.

Hortensio:

S micsoda csoda jön még a csodára?

Petruccio:

Mi jönne? Békés, boldog nyugalom,
Irgalmatlan rend, rendes férfikéz,
És más efféle édes, boldog dolgok,

Baptista:

Meghajlok előtted, Petruccio.
A fogadást megnyerted. S pótolok,
Még húszezer tallérkát ráadásul.
Mint új hozományt új leányomért,
Mert esküszöm, ez más, mint aki volt.

Petruccio:

Ó, ez még semmi. Még mutathatok,
Más példát is, hogy mily erényeket,
És szófogadást vertem én belé.
Ott jön, hozván a nyakas hölgyeket,
Mint jobb belátásának foglyait.

Kató, Bianca és Özvegy jönnek.

Ez a fejdísz, pocsék, édes fiam.
Azonnal dobd el, és többet ne lássam.

Kató eldobja a fejdísz.

Özvegy:

Én Istenem, őrizz meg engem attól,
Hogy valaha ilyen számár legyenek.

Bianca:

Ez példátlan dolog. Hát ezt lehet?

Petrucchio:

Lehet bizony, ha az lehet, hogy rajtad,
Vacsora óta, szépséges Bianca,
Húszezer tallért vesztegettem el.

Bianca:

Elég számár vagy, hogyha rámfizettél.

Petrucchio:

Kató, mondd el ezeknek, hogy az asszony
Mivel adós parancsoló urának.

Özvegy:

Hóhó, de én bizony nem hallgatom meg.

Petrucchio:

Asszony, beszélj. És rajta kezdjed el.

Özvegy:

Szeretném látni.

Petrucchio: Vágyad teljesül. *Katóhoz.* Kezdd!

Kató:

Pfuj, milyen csúf ráncolt szemöldököd,
Ne pillants ily sötéten hitvesedre,
Ki férjed, sőt parancsolód, királyod
Szépséged szirmát dérként csípi ez,
Jó híred bimbáját szélként cibálja.
Duzzogni nem szép, nem kedves dolog.
A mérges asszony olyan, mint a kút,
Melynek zavar és sáros lett vize.
Lásd, hogyha még úgy szomjaznék is bárki,
Nem innék abból bár egy cseppet is.
A férj urad, sorsod, oltalmazód,
Fejed, vezéred. Rád gondot visel,
Hogy eltarthasson, vizen-szárazon
Nehéz munkában fárad. Tengeri
Viharban és fagyos napon vesződik,
Amíg te ágy ölen lustálkodol.
Ő dolgozik, s nem is kér érte mást,
Mint hű szerelmet, nyájas engedelmet,
S ez, valljuk meg, nem olyan drága ár.

A trónnak, lásd, ki-ki adót fizet.
Te is adóval tartozol uradnak,
S ha savanyú vagy, nyűgös, nyafogós,
És bölcs szavát fogadni késlekedsz,
Mi más vagy, mint hitvány kis lázadó,
Melegszívű urának árulója?
Szégyellem azt az asszonytársamat,
Ki nem kér szépen térdenállva békét,
Hanem uralmat, hangot követel,
Holott szeretni és szolgálni dolga:
A testünk lágy, és gyenge és finom,
Nehéz munkára nem való.
Ennek belülről is meg kell felelnünk:
Legyen hát finom és gyengéd a lelkünk.
Tudjátok meg, makrancos bestiák,
Úgy kezdtem én is, mint ti: szájasan,
Rettentő fennen és igényesen,
Sőt nálatok még több elmével is.
De látom: fegyverünk csak szalmaszál,
S ki egykor vágytam lenni legnagyobb,
Most már megvallom, legkisebb vagyok.
Térdelj le, nő, férjed megérkezett.
Hogy ráléphessen: földre tedd kezed.
Ezt én, ha úgy kívánja kedvesem,
Alázattal, szerényen, megteszem.

Petrucchio:

Ez aztán asszony! Csókolj meg Kató!

Lucentio:

Öreg pajtás, győzött a módszered.

Vincentio:

Szép képe ez boldog fiataloknak.

Lucentio:

Csúf kép az, ha az asszonyok morognak.

Petrucchio:

Most lefekszünk, Kató.

Nektek, két pár, sürgős a dolgotok.

A szűz számot találtátok magát,
Én nyertem mégis. Most jóéjszakát.

Ketten el.

H o r t e n s i o :

A nőt megtörted, jóvérű legény!

L u c e n t i o :

Csodát tettél. De most következ én!

Mind el.

VÉGE.

Országos Széchényi Könyvtár

ÚJ IDŐK

Szerkeszti
HERCZEG FERENC

A magyar családok
képes irodalmi hetilapja

Kiadóhivatal
Budapest, VI., Andrásy-út 16.

OSZK